

BAZTANDIK

Gure sorterri aldeko berriak beti zaizkigu atsegin; baina aldi huntan kanpoko jakintzu bat sartu zaigu, baztandarrei predikatuak botatzen.

Z. ARGIA'ren 223 numeroan GORTARITAR YON lerroaldiarekin firmetzen (izenpetzen, barka otoi!) duen jaun batek, bere ARRA-IOZ-tikako artikuluan dio:

.....alegindu bear dugu alik eta obekien mintzatzeraz..... eta ez zakarki

Barka zadazu baiño, hor Arraiozko inguru horietan ez ditutzu- la itxura huntako erranak adituko, nako; diozu:

.....ez ditugu zergatik erran bearrik itz asko erdi erdeldunak. Baztandarrek errain zuen:.... Erdi erdara diren hitz asko (au- nitz) inola ere ez ditugu erabili behar...

edo halako zerbait, nerea baiño eskuara ederrago eta garbiagoan.

Artikulo berean irakurtzen dugun... Hijas de Mariak hermosa- mente adornatu zuten Eliza... grazia gabeko moldegaizkeria ere, ezdute uste Baztanen entzun ditakunik. Egileak dio bere sorterria Arraioz dela; bere eskuararik ezdu batere ematen. Probinziano eskuara derabilla, eta zorionez horko berrikeriarik ezta oraino Na- farroako euskal paperetan geiegi sartu.

Hemengo izkiriizaileek herriko itzak derabizkitez paperean ere, herrikoek ulertzeko gisan. Eta hitzen garbitasunari baiño geiago daude, euskararen erranen garbitasunari. Hitz berriak edo uler- gaitzekin ezdituzte, mintzairaren joskeraren utsak estali nai.

A. APAT-ECHEBARNE

jaialdia eman zuten, areto guztia bete bete egiñik. Guztiak zoraturik utzi giniuzten, nola ez? Gure erritar Lourdes, Lertxundi ta Lete aurrean ikusi ta entzun ezkerro? Benetan li- lluragarriak dira.

Igandean, lendabizi Meza Nagu- sia, gaztedi osoaren jaunartzea ta abar (oso ondo antolatua) txit ederki ta jendetza aundiarekin.

Ondoren Azpillaga ta Lopetegi bertsolari gazte ta iaioak, egi ede- rrak esan zituzten; gaurkoak ta bearrezkoak, oso ederki!

Elkartasun bazkaria «Ziulio» je- tetxe baserrian izan gendun, ikusi gabe ez dago jabetzerik angolaita- suna, umorea ta ondo moldatzea; asi erriko apaiz jaun, bertsolari, txistulari, abeslari ta dantzari. An- txe zan euskal giroa!

Arratsaldean berriz, oraindik erri- ontan ikusi ez dan bezelako «dan- tzaxapelketa». Amaika bikote osa- tu ziran, guztiak erriakoak. Lenbi- ziko saria aukerabazi zuten: Izagi- rre'tar Izaskun ta Goenaga'tar Mi- kel; bigarrena: Olazabal'dar M. Pi- lar eta Arizmenditar Juan Mari; irugarrena: Izagirre'tar Mikel eta Unanue'tar M. Karmen, erabat zo- ragarria gertatu zan au ere; baiño esan bear da iru illabete aurretik ikasiak ditugu gazte auker dantzak iru illabete aurretik astean iru aldiz ibilli dira saiketan; erakusle Arras- toa; bai ederki erakutsi ere. Beraz zorionak, leiozi erakusle Arrasto jatorrari ta bigarren dantzari gazte- diari.

Eta azkenez... egun ortan guz- tiak oso euskaldun nabaitu giñan, oso erri maitale... eta nik diot, ja- kingo ote degu ortan irauten edo... folklore utsa egin eta geratu ote da gure gaztedia? Ez arren.

Zorionak eratzaideri eta jarrai, zuena izango da Urnieta'ko erria.

BATEK

ERRENDERI

NOIZ ARTE?

Gai au len ere ikutu izan degu. Errenderiar bezela lotsakizun bat da, baiñan ezin ixilik egon.

Dirala egun batzuek gure ezagun bat, autoan maxura txiki bat eta konpontzen ari zala eskumuturrean zain bat ebaki zuen. Odol ugari, es- tutu zan. Gabeko bederatziak ingu- ru izan bear zuten. Lagunekin zan eta abek, jo batera ta bestera medi- ku billa, baiñan alperrik, ez zuten erri guzian arkitu. (Onek ez degu esan nai osagileak beti etxean egon bear dutenik. Ez, ori ez. Ez goaz medikuen kontra).

Joan ziran Erruki-Etxean zauri- tueri zaintzeko daukagun gela or- tara, baiñan emen ere, inyezio ta orrelakoak jartzen besterik ez da- kin mojatxo bat zegoala eta etzan eskurik jartzen ausartu. Azkenean, aspertu eta kezkatutik autoan Do- nosti'ra joatea erabaki zuten.

Ortan, Kaputxino'tako malda ga- ñetik igarotzekoan konturatu ziran bideetan zauritzen diranei zaitzeko etxetxo bat jarri berria zala eta zu- zenean ara jo zuten. Ordu onean jo ere, emen mediku batek oso ondo sendatu zun gure eria eta utsean, euren egitekoa orrela omen da-ta.

Eta guk galdetzen degu, noiz arte gure erriko orrela egon bear du? Anbulatorio berria egin zai ote gau- de? Anbulatorioa gau ta egun irikia egongo ote da?

Gure ustez, erri-agintariak zer- bait eginbeurrean dira. Orrenbeste baitanle diran erri bat ezin leike arazo garantzitsu ontan ardura geio gabe utzi.

EZKONTZA

Lengo larunbatez gure eliz nagu- sian ezkontu ziran, Bittori Usabiaga, neskatil xarmanta eta Rafael Bengoetxea. Zorionak!

FRONTOIA ESTALTZERA?

Alkate jaunak azken batzar ba- tean adierazi denez, gure frontoia —mundiari ainbeste pelotari eman dizkion gure frontoi zaar eta ede- rra— estaltzeko dirulaguntza izango omen da. Orrelako leku estali ba- ten premiya ere ba-dauka gure erriak.

LENDAKARI BERRIYA

Touring'go bazkideak oraintsu egindako batzarrean lendakaritzar- rako, Manuel Arana gaztea aukera- tu dute. Ea bada indar berri bat ematen dion gure lenengo kirol bazkunari.

ANARBE

AZPEITI

ANTZERKIA

Garagarillaren 10'an larunbata, arratsaldeko 8,30 tan, Soreasu an- tzokian. Donostiko «Jarrai» taldea ikusi al izango degu, «Gizon zuze- nak» (au da justuak) antzerkiare- kin.

Antzerki au Albert Camusek egi- ña da eta Salbador Garmendiak euskeratua, eta agertutako erri guz- tietan oso txalotua izan da.

Uste degu gure errian ere jen- deak, gazteak batez ere, bear beze- lako erantzun bat emango dutela, izan ere antzerki mamitsua eta oso egunekoak diran gaiak erabili eta aztertzen bai ditu.

XOXOTEN JAI-ALDIA

Loraillaren 28'an, urtero bezela, mendi-zaleen eguna ospatu gendun «Lagun-Onak M. B.» eratuta ona emen izandako jai-aldia:

11'tan meza, Luistarren zuzenda- riak esanda. Ondoren aizkolariak, Arriyak bere saioa lendabizi buka- tuaz. Mendizaleari beren ezauga- rriak ipintzea, eta aurtien gañera sa- ri berezi batzuk izan dira urte gu- zian mendi-zale onenak izan dira- nentzat. Ondo irabazita lenen sari au jaso zuten, neskan aldetik Etxe- zarreta'tar Miren Terek, ta muti- llen aldetik Arozena'tar Josek.

Euskal dantza eta kantu doñuak alaitu zuten gero Xoxoteko egoera, baiñan gazteak oraindik ere ase ga- be gelditu ziran, baita ere esanda- ko ordua baiño lenago txistua debe- katu zuten.

Egualdiak lagundurik Azpeiti'ko gazteak ta baita ere aii gazte ez di- ranak (baiñan egun orretan an goian denok gazte gera) antxe bildu gi- ñan egun gogoragarri bat igaroz. Baita ere gure inguruko erri geiene- tatik etorri zizkigun.

URRUSTILKO JAIA

Baita ere joan dan «Corpus» egu- nean Urrustillen pestak izan geni- tun. Arratsaldean txirrindulariak izan ziran eta gure erri aldetik pa- satu baziran ere gazte geienak nai- ago izan zuten bertan ikustea, onela jendea biltzen asi zan arratsalde- kero, baiñan batez ere gero illuntze aldera inguratu zan antxe bajiñabaz- te, frontoi aldean dantzatu nai- rik. Bi gauz auekin amaitua geldi- tu zan angio jai, egia esan uts xa- marra billatu gendun; jakin degu- nez «Antxieta» soziedadeko gaz- teak euren esku zuten egun au era- tzea, eta orrelako gazte talde ba- tek, txirrindulari batzuekin baiño zerbait geigogin eguna betekoa zi- gutela uste gendun.

EUSKAL-ZALEAK

LEGAZPI

LURDES'RA ERROMES

Lorailla'ren 18'an joan da 21'ean itzuli dira, Lurdes'ko Ama maiteri bere aurrean erregutza joan diran ainbat erriar. Beste askoren artean bide aldi au egin dute, gaxorik ar- kitzen diran 13 giza-emakume erri- tarak, oieri laguntzen 10 emakume gazte, gaxo-zai, ta 3 mutill gazte, esku-oe ibiltzale.

Erruki egintza txalogarria gazte auena, ziur gaude oparo ordaindu- ko dizutela Ama miraritsu orrek.

Zer esanik, ez, ezbearrez zera- nak itxaropen osoz osasuna eskatu dizutela, zuen naigabeak maitasu- nez, pakearen alde, mundu obeeran alde, guztion alde, eskeñiaz... Ama errukiorrak jasoko zituan zuen es- kari xamurrak eta, erantzungo al dizute ain bearrezkoa dezuten osa- sun paketsuna iritxiar, au da biotzez opa dizutegina.

UDAL ETXEA BERRITZUA

Barru ta kanpo bere biziko be- rritzua eman ondoren laister irikiko dute erriko udal-etxea. Barru al- dean leku aundiak izan arren, ber- dintasun izpirik gabe zatituak zeuz- kan eta barrendik goiraño txukun- du ederra eman diote.

Kanpo aldetik berriz, enparanza- ra daukan arpegi nagusia, arlanduz jantzia du, ta, bertan zeukan babes- kia igeltsuzkoa zan da, au kendu ta arri zizkatua jarriko diote, atze alde aurrekoaren irudi berdifean duala oso apaña gelditu da, antziñ egintzaren orioimenez.

Orra bada Udal-etxea berritua, Udal-batza zinegotzi berriakiñ be- rritua, ta, Udal-gizonen asmoak nola otedira...? Auek ere, aditzera dituzten asmo oiek egi biurtzen di- ranean, berrituak esan bearko.

Badago premi ederra Legazpi'n, arazo garrantzitsu ta sakonak uga- ri dira, aiatatu dezuten aurrentzako jolas tokia, edozein erriak duana emen oraindik «proietoen», ibill bi- deak une askotan parregarri, Txo- rrona'tik Bikuña-Txiki'ra bide za- bal ertzean dagon ibill bidea, egu- rastuaz ainbeste jende dabilena ta- malgarri dago. Ardura duanak arren begirakada bat bide orri, ta konpondu len bai len.

IKASTETXE BERRIA

Asiak dira neskatxendako ikas- tetxe berria egiten; Ola nagusi sen- diak erriari egiten dion opari txo- logarria. Lekaimeak izango dira noski irakase, ta neskatx gazteak izango dute aukera ikaskizun ego- kiak egiteko. Jaun oieri esker erriak baditu mesede ederrak.

IKASTOLA

Illaren 28'an egin zan billera gai au aurrera eramateko zer lagun- ta sun dagon ikusiaz. Tamalez, motxa, otza, dagoala aitortu bear, arreta pixka bat nai litzake ba gurasoen aldetik, euskaldun aitortzen geran ezkerro. Izan ere gaizki oitua erri onetan ikaskintza arazoetan, orain arte besteak egin bai dituzte ikas- tetxeak, eta ordain gabeko ikasta- roak bai daude, baiña jaunak, gure izkuntza maite badegu, euskera in- dardu nai badegu. Zer gauza egokia- gorik danok elkar lagunduz au- rrentzako Ikastola bikain bat anto- latu ta, aurrera eramatea baiño?

EZKONTZAK

Lorailla'ren 20'an ezkontzako sa- kramentuaren bidez uztartu ziran, Agirreburualde'tar Sabin, eta Za- baleta'tar Mari Angeles; Kasado'tar Julian, da Aseginolaza'tar Arantxa, euskal zale gazte argiak. Zorion be- te betea opa dizu tegu lau senar- emazte berrioi.

AN-ZAN

AZKOITIA

EZAUGARRI ARTZE EGUNA

Joan dan illean (maiatza'ren 21' ean Kakute'en (ainbat ta ainbat al- diz aita tutako mendi orretan) izan zuten beren «Ezaugarri artzeko eguna Azkoiti'ko mendigoizaleak. Egualdi zoragarria egin zioten ta Izarraitz aldean oso giro ederra ikusten zan, ainbeste mendigoizale batera ikustean. Gauz ederra bene- tan igande aretan mendi aldean ze- goen alaitasun ta gaztetasun ura. Eguardiko amabietan izan zan «Ezaugarri» jartzea, irurogei ta zai- pi izan dira aurtien beren medalla artu duten mendigoizaleak. Denak edo ta geientxuenak gazteak ziran ta a zer nolako poza ematen zuan, ba ikusten zan, zelako zaletasuna dogoen mendirako gure neska ta mutillen artean. Baita igande bertan artu zituzten beren sariak «ibillaldi Neuruan» amarren barruan atera zuten guztiak. Partiketa amaitu za- nean denak jexi ziran Kakute'ti- kan, batzuek beren etxetara, ta bes- teak berriz, inguruetako zelaletara beren bazkarriak gertutza. Onela bada igande aretan Izarraitz alde sekula baiño ederragoa ta alaiagoa ikusi gendun, batetik aii egualdi aii egualdi ederrata bestetik ainbat ta ainbat mendigoizale zituan bere zelaletan. Zorionak «EZAUGARRI» artu zuten guztieri. Zorionak baita ere ibillaldi Neuruko sariak zituz- tenari. Ta azkenik zorionak ANAI- TASUNA Bazkune'koeri.

IKASTETXEARI BURUZ

Ba dago Azkoiti'n bear galanta umetxoentzako ikastetxeari buruz. Ez dago eskubiderik, Azkoiti'n ta-

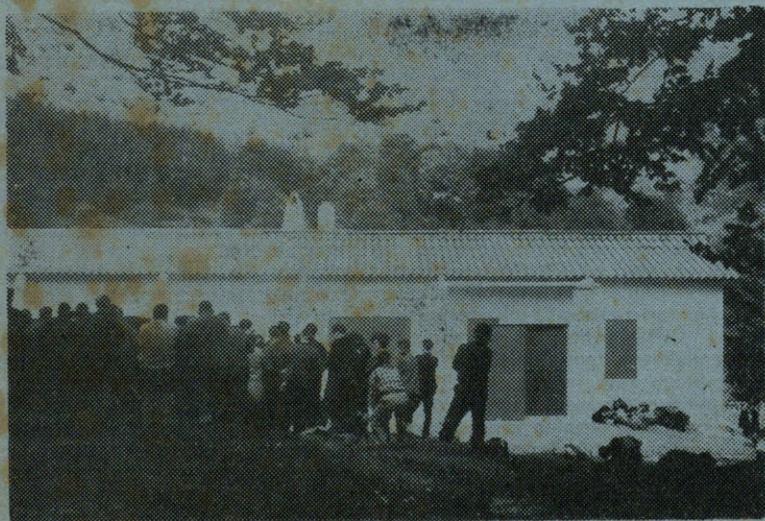
(8'garren orrialdean jarraitzen du)

BIZKAIA

GALDAKANO

NEURE LANTEGITIK

—Igaro dan Orrilla'n 27'gn. ez- kondu zan, erriko ertxadon nagu- sian, Bengoetxe auzuneko Seno- siain'dar Tere neskatille argia bai- zen luraña, Basauri'ko ola-gizon 'dan Iardia'tar Jon-Mirena mutil zintzuaz. Gure zorionik beroenak

euzkerazko asteroko onen bitartez. —Orrilla'n 28'gn. derrigorreko osaketa bat egin leutsien Barakal- do'ko Cruces osategian, baiña dana alperrik, bera bidez il zan Baran- riaran eta Mendiola'tar Pantsezka gizon zintzua, berrogeita emeretzi (59) urtedun dala; urrengo egunian, 29'gn, ildegiratua izan zan il-eleiz- kizunak egin ondoren.

Maite genduban Pantsezka, asko- rentzat Pako, eta orregaitik artu dogu samia beren eriotzaz, ez sen- diko gendubalako bakarrik, —aizta' ren semiak giñan, da berez, lengu- zubak, —baita gizon alai, langillia ta zuzena zalako be. Orregaitik, biotzez eskatutzen dautsegu Jaun- Goikua'ri, Beren beso maitekorra- tan artu daiela, alan biar bada, gu- re lengusu maitia.

—Bai-ta Orrilla'n azkenengo igandian, 28'gn. izan zan Basauri'ko Baskonia mendigoizale bazkunak Gorbea mendin eragin daben ater- pe edo refugio barriaren onespena ta azkudia. Ori dala-ta, oztetza an- dia, jakiña dana mendizalia, bildu zan alderdi alai ta osasungarri aie- tan, da, ez galdakanotar gitxi oien artian: Bai-ba, artu-emon andiak, edo beste era batera esan-da, adix- kidetasun andia daukagu auzo-erri biotzako mendigoizalian artian eta...

Kistar onak legez ta mendigoiza- le jai guztiari lez, asieria jaupa Deu- naz emanyakon, bertan aterpiaren aurrean ospatuaz, tamalez, baiña, eleizkizun guzia erderaz: Eta jaki- ña, bertan egon giñan euzkeltzale askori, euneko larogei ta amaz- tzi (98 %), esakun atsegin izan, nai- te goizian euzkerazko jauna en- tzun-da aurkituten giñan asko. Ze- gaitik orrenbeste erdera basauritar mendigoizaliak mendizalian artian geyenok euzkeltzaliak ba'gera? Or-

dua da euzko gaztiak, edonon da bildur barik euskara, geure ezaug- arririk onena, erabilliteko, batez bere elizkizunetan Eleiziak ontzat artuta dagolako, ta ezpaleko be, nai izan bear dogulako.

Baskonia'k eragin daben estalpea guztiz da ederra, euran nekez egi- teko, ta barruz apain-apañe. Gure zorionak egin daben lana gaitik, ba' dakigulako ze neketsua dan.

—Orain egun batzuk ospatu eben ezkontzako ziderrezko ozteguak, ogei ta botsgarren urteurrena esan gura dogu, Zarate'tar Kauldi ta Bengoetxea'tar Miren-Karmele se-

nar-emazteak, anai-arreba ta sendi- kiderik urrengokoz ingurututa Zua- to'ko oien etxean. Gure zorion be- ruak senar- emazte maitekor oiei, ta ia urrezko ozteguak ospatutzen ikusten dautsegun gaurako osasun onaz.

BASA-JAUN

BARRIKA

Lengoa barri negargarria emon gendun erri onegaitik. Gaurkoan, barriz pozgarria. Lengo domeka baten, angio abade gazteak, Sustae- ta'tar Gotzon'ek, auxe iragarri eban pulpituak: Barrika erri danetik orain lenengoz, mezea euskeraz izango da emengo eleizan. Ederto Gotzon. Izena ta izana euskalduna- ri dagokionez.

Esan dauskuenez, erritarrak ei dira apur bat egosgogorak. Erde- rari ondo jakin ez ta euskerarik egin ez gura... Ikasi dagiela arako euskal-esakera zarra: Alper da Ma- ria makillatu, berez ez ba'da zen- tzatu.

Etxebarria'tar Juan Anjel

GIPUZKOA

URNIETA

«GAZTEDIAREN EGUNA»

Erri gazteadia, Luistarrak ta Ma- ria'ren Alabak elkarturik elkartuta ospatu zan maiatzaren azken igan- dean Gaztedairen eguna. Bezperatik larunbat gabean «Ez dok amairu» taldeak ondo baiño obeki abesti

Eun milla pezetako saria

«Vida Nueva'tik jaso degu berri au: amasei maixu bildu ziran beren artean, bakoitzak aurreratutako dirua jarri zuan alkarrekin lan egiteko; onela, iritxi zuten diru-aurrerapen bat eta diru orrekin Argitaldari bat sortu zuten, aur-eskoletako liburuak argitaratzeko.

Argitaldari orrek «Prime Luce» izan zuan izena. Gaur argitaldari orren inguruan, zazpireun maixu bildu dira ta bachiller-liburuak ere argitaltzen ditu. Laster «bistak» eta esku-lanak eta abar ere zabalduko dituzte... Orrez gainera, urtero 100.000'ko saria eskeintzen diote, gai bati buruz ateratzen dan libururik onerari.

Orra gertari polita. Asiera txikiko asmo arek, ondoren zabala ta ongarria izan du. Baiña gertaera ori ezta alperrikakoa izan guretzat. Ba-degu ikastekorik asko maixu oien asmoetan.

Gure errietan or-emen zabaltzen ari gera ikastola-kate polita. Asiera txikia izan dute guziak.

Ta lanbide orretan, premi aundia somatzen degu: ikas-liburu egokien premi gorria. Gure maixu-maistrak, ez dute esku artean, liburu egokirik aurrei erakusteko. Bakoitza, bere buruko argiari eskerrak ari da aurren buru-biotzak ezitzen. Baiña era ortan, alegin asko alperrik galtzen da.

Urtero eskeintzen dira gure artean, sariak, olerkirik ederrenentzako, antzerkirik bikaiñentzako, nobelarik giartsuenarentzako...

Ederki dago au guzia; baiña saririk ederrenak komeni zaizkigu ikas-libururik onenentzako. Urtero-urtero gure eskolak liburu egoki ta apaiña-goak bear dituzte; gure irakasleak itxu-itxu aritu ez ditezen beren lanean.

Liburuak berezale, erakus-biderik berrienak inguratu bear genituzke gure aurren buruak argitzeko: onela «bistak», pelikulak eta argigarri asko dira aurren buruak jakitez aberasteko ta gure maixu-maistren lana errezteko. Danetik argitaratu diteke sail ederra urtero.

Liburu argitaltze ori betik gora egin bearko degu. Lenbizi aurren eskoletan lenengo ikastaroetako bear diran liburuak sorditzagun. Gero batxil-lerreraoak banan-banan atera ditezke. Ta azken-maigeraiñoiko liburu guzik eskuratu arte, eztegu lanetik atertu bear.

Aur-eskolatik Unibersidaderañoiko bidea luzea da; baiña utzi ezin-koa. Gure irakaskintza osoa euskeraz tajutu arte, ezin geldi gindezke. Ortarako ez genduke diru aundirik bear asieran. Bildu ditezela kezka onek esnatu dituan maixu maistrak, eta diru-aurrerapen bat iritxi dezaten asteko. Diru orrekin, sariketa onak antola ditzaten. Saririk ederrenak eta aundienak, onelako liburuak merezi dituzte; ikastola-kate eder bat iristen ba-degu, onek, beste edozer aurrerapenak baiño geiago eutsiko dio gure izkuntzari.

Zertarako ditugu poema goitiak, antzerki bikaiñak, nobela giartsuak, bitartean gure aurrak euskera galtzen ari ba-dira? Ori gerta zaio latin izkuntzari: geroago ta liburu ederragoak eta ugariagoak latiniari buruz; baiña erriak latin izkuntza zokoratu zuan eta elizetan bakarrik gelditu zaigu elizgizonen artean erabili izkuntza ori.

Ez dakigula ori gertatu gure euskerarekin.

Ta ori gerta ez dagigun, bide bakarra, eskola-kate egoki ta burutsu bat sortzea da. Ta eskola auen lana eragikorra izan dedin, liburu egoki ta yayoak jarri bear ditugu gure aurren eskuetan.

Nork egin bear du lan ori? Askoren artean egiteko lana da, noski. Baiña aurrena Euskaltzaindiari dagokio lan au arrotzea ta tajutzea. Orregatik, Euskaltzaindi barruan, ba-da BATZORDE BAT aukerattua eskola-gaietarako. Batzorde orrek artu bear du guzion alegiñak biltzeko ta zuzentzeko egitekoa.

Urrena, eskoletan lanean ari diran gure maixu ta maistrak osatu bear dute lan ontarako taldea. Eginbide ontan ari diranak, inork baiño obeto ikusiko dituzte, lanbide onek dituan premi ta oztopoak. Bildu bitez gure euskaltzainiak eta irakasleak sarri alkarrekin. Aztertut bitez gure eskoletako eginbeurrak billera oietan eta ortik sortuko da argirik onena lan au aurrera eramateko. Gu zai gaude. Nork jasoko du gure deia?

ESKUTITZAK

APAIZ JAUN BATI

Lengo egunean zure errira joan nintzan, itzaldi bat egitera.

Nerea botaz gero, zuk, itza arturik, ia imigrante edo kanpotarren problema nola ikusten nuen galdetu zenuidan.

Erantzuna etzan erreza, arazo orrek amaika arpegi ditulako, eta guztiak batean ikutu bear dira, gezurrezko agerketa bat ez egiteko.

Nolanai ere, nere iritzia argi ta garbi jakin arazi nizun.

Baiñan zu etzatorren bat nerekin, osotora beintzat. Beste lagun batzuek sartu ziran orduan eztabaidan eta, gertatzen dan Mezela, inork etzekien azkenekoan mundik zebillen.

Esan ziran gauzetan, bat ezaugarria iduri zitzaidan, au da, Andaluzi ta beste España'ko aldetan, jendeak, bere etxea utzita, kanpora atera bear dula, naita-naiez, bizi ahal egiteko, "lur aiek jateko eman ezauidute". Itz batean, erri aietako seme-alabak erraldara kondetatuak direla.

Eziña uste au onatzat artzea. Ango lurra emengoa baiño emakorragoa izango da, noski. Baiñan, gai au alde batera utzi bear zaio, arazoa ez bait dago lurrean gizonarengan baizik.

Erri baten soluzioa erraldan ez datza, noski. Gizona da berriz aurrerapenaren faktore nagusia.

Orain arabetarrak ta israeldarrak burrukaz asi direla, alde artan gertatzen dan guztiak dakite. Naiz arabetarren eskuetan dauden lurrak gorri ta soillak agertu,

Israel'ko jaisajeak lorategi bat dirudi. Eta lur berdiña da!

Arrazoa du Ortega y Gasset jaunak: paisajea gizonak egiten du, ez berriz paisajeak gizona egin.

Andaluzi ta beste España'ko lurretan lan izugarri bat egin bear da, batez ere irakaskintza saillean eta gizarte oiturak aldakuntzean.

Ezta egia nere konferentzi ondoan batek esan zuena, alegia, alabarrak lur aiek kondenatu dituztela. Askok egin ditekete eta egingo da, Jainkoak lagun. Ordegu iberiko erriok gure "Populorum progressio" lana.

Emen daukat, ain zuzen ere, begiaurrean, O.C.D.E'k. egindako plana, "Las necesidades de educación y el desarrollo económico social de España". Au eginkizun ederra!

Informe orrek dionez, milla aurretik lareun bat besterik ez dira joaten eskoletara ego aldeko alderri batzuetan. Planak eskatzen du 1975 urterako milla aurretik bederatzireun eskoletara joatea lortu dedilla.

Liburu ontan amaika gauza garrantzidun arkitu ditut. Gure artean ere egoki izango litzake berak eragutzea.

Ontaz bat zatozkidala badakit. Baiñan esan dedana besteentzat esan det, gure errian ere astokillo asko bait dabil dirudienez.

Adixkide agurgarria, agur. Beste aldiz berriro elkar ikusiko degu, espero det. Benetan, lana ezta bukatzen eta ezta bukatuko mundu ontan, "sekula sekulorum". Amen.

CARLOS SANTAMARIA

Azken hitz bat Bilbazo

Damtu dut. Egia esana damu dut. Egia min ematen du, eta zuek hirurok, Santamaria, Trifol eta Egiguren jaunak, mindua damu dut. Eta zein tristeak diren egia gizon prestuei ere min ematen dietenok!

Askok esan didate: Zure artikulua hura, "Bilbao'ko Erdal Herritik" ez zait gustatu. Eta nik esaten nien: Baina gezurra al da? Nik berten esaten nuena, gezurra al da? Eta isiltzen ziren. Bilbao euskeraz barra-barra egiten dela esatera ez zen inor atrebitzen, Bilbao euskal herri bat dela esatera inor ez zen ausartzen.

Baina dena dela, alero bat gelditzen zitzaidan barranean. Gezurra izanen al da nik hainbeste urtetan ikusitakoa? Gezurra izanen al da nik txiki-denporan euskeraz ez nenkiela, gure etxean, euskaldun jatorriko etxe bilbaotar hartan, inork ez zekiela euskeraz? Euskaldundu banaiz, liburuon kontrako burrukaldi gogor eta luze batean euskaldundu naizela? Ba li-teke... ni hain zororik egotea, errealdade aldrabes batek itsuturik izate.

Orduan, zuen hiruron oroitzapena hartu dut irudipenean, eta Barakaldotik Etxebarriko San Antoniora egin dut oster, Lutxana eta Zorroazako kaletatik jasi naiz zuen eskutik (bertan beltz-kea, pirita eta axufrea ikusi dut deskargatzen). Kanpo-BoBlantinetik egin dut segida zuen besotik (estudiantek greban zeuden punta batean, eta bestean argiaren indarrez hostatzen zituen Aluntamentuak bere poetak), aurrera egin dut Zazpi-Kaleetatik zuen konpainian (ardoa, ardoa, ardoa), Ollerietatik egin dut gora, Santutxu, Bolueta, eta kaminotik aurrera Etxebarri-ragino etorri naiz, eskuman utzi dut bertako eliz-gaztelua, eta ezkeretik manda-bide bat harturik, harnasa hartu dut txabolarlean. Eta C.S. Lewisen "That hideous Strength", sei legoa eta gehiagoko itzala ematen zuen gaztelu gaitz haretako euskaldun apaizaren antzean, majik-denporetako mandataria sentitu naiz, mundu guztia-ri galdetzen niola: Nork daki euskeraz? Nor da hemen euskalduna? Les grands cimetières sous la lune.

Nire artikulua inori gustatu ez zitzaioala konprenitzen dut, niri ere gustatu ez zitzaidalako. Nik ere hartu nuelako min. Gure egia murrizta delako. Baina hobe da egia-

rekin min hartu, ezen ez gezurra-rekin poz hartu.

Egun batean pozik joanen direla erdaldun jente hoiak haurrak euskal eskoletara? Auskalo, Gaurko tristezia segurua biharko esperantzaz bada-ezpadako horrekin es-taldu nahi baduzue... Nigatik...

Euskera ez dela absolutoa? Zer da absoluto? Niretzat ezer ez. Horrekin ez dit inork ezer irakasten. Dena da relatibo. Ni gizona naiz, andre bat dadukadalako. Nire gizontasuna ez da absolutoa, baizik hartzen du oin nire andrearen relazioz. Euskalduna izateko euskeraz egin behar da. Euskerarik gabe ez dago euskaldunik. Oin batzuk, premisa batzuk absolutotzat ematen badira, haletatik sortzen diren relazioak abso'utoak dira halaber. Baina nola ezin eman litezke absolutotzat, nola haek ere izan behar diren besteren relazioz, dena da relatibo, ez dago absolutorik. Beraz, haur batzuk hitzkuntzaz aldatzen baditugu, hitzkuntzaren relazioz dagoen guztiaz aldatuko ditugu: Pentsamentuz, etniaz, jenioz, nazioz, ohiturez...

Berez, alde aurretik iragartzen badugu, parada dadukagunean gure herri artean dauden erdaldun haur guztiak euskaldunduko ditugula, ez galtezen harritu baldin erdaldunek gure haurrak erdalduntzeko pauso guztiak ematen badituzte.

Ba dirudi gure artean idela batzuk tabu direla. Gure totemiamos izugarria da. Etnografi-gaietan zer bait dakitenek tabu guztiei ekonomik-arrazoi bat bilatzen diete. Po-

linesiako uharteetan, konparazio baterako, propietate pribatua protejitzegatik diktatzen ziren tabuak. Baina nik konpren ez dezakedana da, zer protejitu nahi dugun gure tabuekin. Gure propietate pribatuak ez ditugu protejitzen euskeraren edo euskal ari-maren edo gure ohitura zahar eta garbien tabuekin, ezpada espainiol harmadarekin. Inork esplikatuko al dit hau?

Kaso bat eman da aspaldian, tabu izugarria. Batek galdetu du: Zertarako euskaldun? Jose Azurmendi fraile gazteak munduko in-jenuidade guztiarekin galdetu zuen: Zertarako euskaldun? Eta hor izan dira jantziaren uraerak, eta buruaren gaineko hauts-isurtzeak. Tabu bat ukitzen zuen nere lagunak.

Eta inor ez da ausartu egiarekin erantzutera. Zertarako euskaldun? Baina, gizonak, zergatik ezkutatu nahi dugu guztiok dakiguna? Ezertarako ez. EZERTARAKO EZ.

Aitor dezadan nik nire egia. Zororik nagelako naiz euskalduna, eta gainera zororik egoteko esku-bidea dadukadalako.

Baina nire zoratasunetik, euskutsean alor idorrean ereiteko zoratasunetik, beste zoratasun horretara, lagun hurkoaren borondatea bortzatzeko zoratasun horretara, alde haundia dago.

Prestutasunetik doilorrieriara daraman bide erpina.

Gabriel ARESTI

"Marxismo,, -a eta gorriña

Orai dela denbora gutxi, Carlos Santamaria jaunak adierazten zuen, kulturazko gauzetan azaltzen ari zirela gazte batzu, Santamariak alpatutako "marxista" gaztea, multzo horren buruzagia ba litz bezala ematen zuen.

Jakinduriaren aldetik hain funtsgabeko den ideologia horri ihardokitzea baino, hobe izango litzake, pentsakera hori sortu duten iturburu egokiak ikustea.

Lehendabizikoa, gure herriaren bakartasuna; eta honen ondorioz gure gazteak izan eta dun jakingabetasuna. Bigarrena, azken 30 urte hoketan, euskal-burgesalgo delakoan dagoen idelen illunpea. Eta irugarrena, izpiritun aldetik okertu nahi gaituen illunbetako oinarria, gure elkarren arteko lokarria utsi nahiez.

Horien jauntxokeri lana, ezaun dugun beste inperialismoaren senidea da: "unibersalismoa", "gizonen arteko karidadea eta anaitasuna", "itxurazko humanismoa", "gure auzoko politika ertsia", edo Unamuno zenaren nahikeria: "...apeiros de la mula rabiosa y terca que os lleva por caminos de andadura que no son los vuestros ni los míos".

Orai, ba dirudi. "marxismo"-ari paper hori tokatzen zaiola.

Egia esan, garaia da alpatzeko, diogun ideologia hori, eskolastika delakotik marxismoarengandik bezain urrun dago. Ez du dialektikaren itxurarik, ez du garbi ikusten realidadea, eta are gutxiago marxismoaren mamirik; beizik, irakurraldien ondoreko pequeño-burgués buru-bero babatzuen asmakizun nahaspillatua.

Marxismoa, mundu guziko pentsaketa era bat da. Europako filosofia oinarri estuak dituen ideologia.

"Alemaniako langilleek beste Europako langilleen gaineko bi abantail nagusi dituzte. Lehenik, Europako herritar teorkoeneen artean daudela; eta gainera, Alemaniako sasi-ikasleak galdut duten teorko zentzu hori, gorde dutelako.

Alemaniako filosofia (burgessalgoena) agertu ez ba litz, Hegelena bereziki inolaz sortuko etzen sozialismo jakituna —egundain izan den sozialismo bakarra.

Hortxen dago haren abantail aundia. Teoriaren ganako izan duten ezaxolkeriengatik dago atzeraturik ingles-langilleen mugimendua, tinko elkarturik egon arren; eta beste alde ditugu: frantzes eta be'jikano artean prohudonismoak sortu nahaste eta eztabaiak; eta sasi-ideologia bezala espainiol eta italianoen artean Bakunin zenak sartu zuena." (Engels).

Zer gerta ere, egilearen izena alpatzen dut, reformista batenak direla gure "marxistek" ez dezaten esan, aleman nausigoaren alde esandako laudorioak.

Neurririk gabeko erasia horiek, segetuetan ba leude bezala botatzen dizkigute sudurretara. Egia esan, hau dena guztiz farregarria da. Burgessalgoan azitu eta ikasi dutenen eleak besterik ez bai-dire. Nolapeikna hori bai, "matxinada", "alienazioa", "proletalgoa", "burgessalgoa", "klase", "superestrutkura", etab. Erabiltzen dituzten itzak, zer-ikus aundia dute hain adimenduaren tresnamenduakin. Gure "marxisten" oharmen gabeko ideien artu-emanak, garbi nabaitzen dire, "burgessalgo-proletalgoa" = "ongia eta gaizkia", "alienazioa" = "bekatua", etab.

Aserregarria bezaal artuko omen dute batzuek. Ez uste hala denikan; jostagarria da. Gorriña azalean bakarrik gelditzen da, ez du barnean ausirik egiten.

Egin-bidearen joera, ongi ikusia izan dadin, luzera so egin behar da. Ye-ye gisako matxinazetasun romantikoa utzirik, ba dugu ustea, gehienak sortu diren lekuan, burgessalgoan, geldituko direla. Eta beste batzu, klase auziari buruz egiazko analisa bat egingo ba lute, abiatuko direla —orduan— sozialismoaren bidetik.

J. ARANGUREN

LITURJI ALDAKETAK

Elizak bere Batzar Nagusi ondoren bere urratsak zuzentzen ba-du lanik asko. Oietako lan nagusi bat, Liturgiari dagokiona da. Lan au bide zuzenetik eramateko Batikano II'garrenak alako "Konstituzioa" zabaldu zigun kris-tauoi. Eralguntza orri eskerrak, orain ba-da-toz poliki-poliki aldaketa berriak.

Aldaketa auetan, gure elizkizunetako bideak erreztu nai ditu Elizak.

Ortara jo dute, gure Meza-Liburu ta Errezotako Liburuetan egin diran aldaketak. Lan au astiro ta zatika artzen du Elizak, ezpaita egoki ta erreza bat-batetan lan osoa burutzea.

Eta orrela ari da eraberritzen gure Eliz Ama. Bi aldetatik dijoa aldaketa au: Meza-Liburu eta apaizen Otoi-Liburu. Orta bi sail Elizak kontuan artu dituanak, gaurko girotan jartze-ko.

Emendik aurrera, askatasun geiago izango da Meza-otoitzak aukeratzeko. Irugarren mailako egunetan, Garizumatik kanpora, meza-emalleak beti bere esku izango du, izendatu-tako meza eguneko, naiz bigarren otoitzari dagokiona. Ta aurreko igandeko meza izenda-tzen dan egunetan, orren orde, apaizak auke-ra dezake, deboziozko mezatan daudenetatik edozein meza.

Onela apaizari esku geiago ematen aio, ba-koltzean, eliztarrekin artueman egokiena sor dezan meza-barruan. Liburu Santuen irakus-keta ere eroso etorriko zaio, meza ixilletan. Meza-Liburuak alako otoitz berezirik agintzen ez duanetan, zillegi ibango du apaizak onela-ko irakurraldi auek sartzeko.

Meza barruan otoi berezia dator asi ta be-reala. Len otoi bat baiño geiago izendatzen zan egun bakoitzean. Emendik aurrera otoi bakarra agintzen da egiteko, bai asieran, bai eskein-tzerakoan, bai Jaunartu ondoren.

Ala ere, zenbait egunetan, beste otoi bat ere sartu ditek egunerakoarekin batan eta bukae-ra akarrarekin biak esango dira.

Onela egingo da eguneko mezak Erlijiosoen Eskintza-meza debekatzen duanetan; ezkon-berrien mezatarako otoitza esaterakoan; naiz eskerrak emateko mezatarako otoitza sartzera-koan ere. Beste ainbeste egingo da, Aaita San-tuaren, naiz Gotzaiaren urteburuko egunetan, eta apaiz bakoitzaren Meza berriko urteburue-tan.

Onelako otoitzak bat baiño geiago dirane-tan, egunari erosen datorkiona aukera beza apaizak, eta arekin osatu beza meza.

Otoitz agindurik ez da gelditzen aurrerako. Orren orde, Gotzai jaunak asmo batzuek eza-rriti ditzaioko eguneko mezari eskarrietan.

Meza barruan ba-dira imintzio batzuek: ala aldareari muin egiteak; besoak batu ta zabal-tzeak eta burua makurtzea ta abar...

Belaunikatzeak auetan bakarrik egingo di-tu aurrerantzean:

- Aldadera etortzerakoan eta aldegiterra-koan, bertan Jaunik gordetzen ba-da.
- Osti donea jaso ondoren eta Kaliza ja-so ondoren.
- Meza'ko "canon" deritzana bukatzen da-nean, "Aita Gurea" esan aurretik.
- Jaunartzerakoan, "Panem coelestem ac-cipiam" esan aurretik.
- Kristauak Jaunartu ondoren, apaizak ondarrak sagrarioan gordetzen dituanen-an.

Beste belaunikatze guziak kendu egiten di-ra.

ALDAREARI MUIN EGITEA ere neurtua degu. Meza asterakoan, edo asierako otoitzak kentzen diranean, aldarera igotzerakoan; eta azkenean, benedizioa eman aurretik bakarrik muin egingo zaio aldareari.

ESKEINTZERAKOAN, ostia aldare gainean uzterakoan, ez da gurutzerik egingo ostiarekin. Sagarakoan, ostia ta patena aldare gainean utziko dira.

Beste onelako beste imintzioak ere gutxitu egin dira beste meza barruko aldietan.

Onela aldatzen da Jaunartze aurreko zer-bait itz. Ostegun Santu egunean bi aldiz Jau-nartu dezakete kristauak. Azkeneko bendizioa "Ite missa est" esan aurretik emango da, ta abar ta abar...

Ezkon-berrien mezetan, ildakoen mezetan eta beste meza batzuetan ere aldaketa txiki ba-tzuek egin dizkigute. Eta bide batez, apaizen otoi-liburuan ere, beste aldaketatxo batzuek dotozkigu.

Era ontan, Eliza berritzen ari da bere an-tziñako errezo ta elizkizunetako imintzioak. Guzua gaurkotzen, erreztan, bizi-azten. Alda-keta auek ar ditzagun, baiña berritu gaitzen batez ere biotzez. Jainkoa ezta aldatzen; baiña gure Arenganako bideak alda ditezke urte ta giro berrietan.

Apaiz baten kontrako berri bategatik zigortua

Campmany, "Pyresa," ko zuzenda-riari 5.000 pezetako diru - zigorra ta 25.000 pezetako Ordain-Epaia bota dizkiote-

Madril'go probintziko Auzitegian, lenengo saillean, Montserrat Torrent apaizak Jaime Campmany'ren kontra auzi bat sartua zuan. Campmany jauna, "Pyresa", berriak emateko Elkartearen zuzendaria da. Ta beste berrien artean, au zabaldu zuan egunkarietan: Montserrat Torrent apaiz jaunari Meza emateko ta beste apaiz-lan batzuetarako baimena ta apaiz-izatea bera ere kendu ziotela.

Gezurra bai-zan berri ori, apaizak Auzitegira jo du; gezur ori ezpaidu Campmany jaunak garbitu geroztik eta apaizaren izena orrekin beztu egin baitu.

Auzitegian aztertu da apaizaren eskea ta Campmany jauna kondena-tua izan da, alde batetik 5.000 pezetako diru-zigorrez eta beste aldetik 25.000 pezetako ordain-zigorrez. Orrez gainera, illabete eta egun bateko kartzela ere jarri diote zigortzat.

Campmany jaunak gora jo du auzi onen kontra, Auzitegi Nagusira. Onekin emana dago gure berria; baiña berri onek merezi du gure iruzkin edo komentario pixka bat.

Lotsagarria da gure artean sarri nolako arin ematen diran berriak. Ta lotsagarriagoa da berri gezurrezko bat zabaldu ta gero gezur ori gar-bitu nai eza.

Oraingoa apaiz baten kontra emana izan da; baiña edozein erriko gizon, naiz emakumeren izena beztu ba-lute modu orretan, berdín ate-rako giñan berri-emalle okerraren aurka. Ori Elkarte Berri-Emalle batek egiten ba-du, oraindik okerrago iruditzen zaigu; onelako Elkarte batek, milla bide bai-ditu, berri baten egia, naiz gezurra jakiteko.

Edozeinentzat gorrotagarria da onelako jokaera; baiña kristauon ar-terako sinistu-eziña ere ba-da orrelaifeko arinkeria. Pozten gera Auzi-tegiak bere erabaki ta zigorrarekin, gauza bere lekuan utzi dualako.

Zelaia'tar Manuel Senda-lariari Omena

(1'garren orrialdetik)

Azpeitiar au aspalditik aldatu zan Donosti'ra ta emen eraman di-tu bere sendalari-urteak. Atsedan artzoko ordua zala ta bere larogei-taka urterekin erretiratu zan lane-tik.

Oker esan det, mediku-lana utzi zuan, baiña lanik egin gabe ezin bizi ta APOCALIPSIS liburu zailla euskeratzeko asmoa artu zuan. Be-re asmoa etzan asmo-uts gelditu. Erabaki ta ekin zion lanari; ta lan ori bukatu zuan guzioi bere libu-ria eskeiñiaz.

Zelaia adiskidea, eztegu auzokoa, etxe-etxekoa baizik. ZERUKO AR-GIA'ko langilleetakoa degu bera, ta orregatik poz aundia eman zi-gun, berari omenaldiren bat egin bear ziotela jakiteak.

Ala bilduak dira Ollagorria elkar-tean Donosti'ko zenbait lagun eta jaun agiriko ta eskeiñi diote Maia-tzaren 30'garrenean, alako lagunar-teko omenjai goxoa. ZERUKO AR-GIA'k ere bere tantoa jarri nai du omen orretan eta gure aldetik oi-u egiten diogu: Bejondaizula, don Manuel!

1.896

1.967

GIPUZKOA'KO PROBINTZI - ERATETXEA
(Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa)

Zure diru bearretan gure
"PRESTAMEN SERBITZARITZA"z (Servicio de Préstamos)
baila zaitez.

Zure baserria erosteko edo obetzeko
Zure Arrantz-Ontzia erosteko edo obetzeko
Aberea —azienda— erosteko edo obetzeko
Baratzeko fruituak obetzeko
Jakinbidean jarri zaitez Donostia'ko gure
7 ofizietan eta Probintziako 59 sukursaletan

Etxeko-andre: iraun arazi zure
arropei onoko jaboi onein:

JABON LAGARTO

Zure garbiketa makinaz egiten ba'dezu
ATOMIZADO LAGARTO — jaboia erabilli beti
Eskuz ba'zabiltz, LAGARTO — jaboia bear dezu erosi
JABON LAGARTO, garbiketarako jaboi bakarra
Etxeko-andrearentzat nerkamerik egokiena,

JABON LAGARTO!

CAJA LABORAL POPULAR

(LAN KUTXA ERRIKOIA)

— DIRU - PRESTAKETA ELKARTEA —

Ourrezki kutxa onen laguntzak: — gizarte-saillean
— diruketa-saillean
— lantegi-zuzendaritza saillean

ZUK AURRERATUTAKO DIRUAREN BIDEZ, LANGILLE ASKORI, BERE LAN-SARI
PREMITIK IRTETZEKO BIDEA SORTUKO DIEGU.

Laguntza ezin obeak, etekin eta irabazirik aundienak eta illeroko sari ederrak eskeintzen ditugu.

Gure landolak erri auetan idikiak dauzkagu:

Mondragoi	Oñati	Bergara	Bilbo
Aretxabaleta	Ormaiztegui	Altsasua	Legazpia
Elorrio	Beasain	Eibar	Irun
Barakaldo	Gernika	Tolosa	Durango
Ondarroa	Zumarraga	Pasai San Pedro	Amorebieta
Andoain	Elgoibar	Errenderi	Azpeltia
Plazentzi -Soraluce-	Markina	Gasteiz	Ernani

HERRIAK ETA GIZONAK

ESTRUKTURAK

RIKARDO ARREGI

Ba da Donostia'n jaun nitzaz mintzatzen danean «Estruktura jauna» izenarekin ezaguerazten nauna. Nere artikuluetan nunbait maizegi azaltzen da itz ori ta obsesio izatera iritxi da nere baitan. Ez da ori nere iritzia, ori nere iritzia, ori karikatura besterik ez dela uste dutelako. Era guztietara estruktura modan dagoen itza da ta gaur egun ez duzu artikuko gizarteari, politikari edo ekonomiari buruz egindako artikulurik itz ori ez dakarkinik.

Modan daogen itza ta ideia da baiñan askotan arazoan mulña ikultzeko ez dugu ideia ori erabilli beste erremediorik. Estruktura itzaren bitartez batasun edo elkargo baten (nazioa, estadia, lantegia, ekonomia etab) instituzioak, elkarren arteko zelazioak, presunen eta gauzen arteko zelazioak nola antolatua dauden adierazi nahi dugu.

Ta ba dira monmentuak ekonomiaren eta politikaren prolemak estrukturan funtzioan besterik pentsatzerik ez dagoena. Danok dakigu kapitalismo utsa ez dela beñiere errealdadean gertatu, erabateko konpetenzia ta lantegietarako askatasun oso osoa ez da beñiere izan. Ala ere izan dira kapitalismoaren historian uneak ortatik gertu egon diranak. Oiek izan dira kapitalismoaren garai klasikoak. 1929'gn. krtsisaren ondorean estadiaren interbenzioa gero ta audiagoa izan da ta 1945'gneko gudua ezkerotik zenbait kapitalista estadietan planifikazioaren prinzipioak —planifikazio au adieraztallea besterik ez baldin bada ta ez derri-gorrezkoa— sartzen dira ta neokapitalismoari ematen zaio sortzea. Izan ere ba da une bat, garai bat kapitalismoaren barruan sozialismoa edo neokapitalismoa aukeratu beharrekoa. Ta ori, aldaketa guztietan gertatzen danez mifiki gabe ez da egiten.

Kapitalismoa, munduko herri nagusienak ez diran esta-

duetan, merkatuak zabaltu ez diran bitartean, protekzionismo aundi batean bizi izandu dira ta familiko lantegiak, ekonomiarekiko maltusianismoa ta industri guztiaren zahartzea, edo, obeto esateko berritze eza etorri dira. Ekonomia, munduko ekonomia, azitzen joan den neurrian ordea estuegia birutu lehengo estruktur oientzat. Proletariutza erreboluzioa egiteko prest egon ez den lekutan neokapitalismo moduko estrukturak sortzen saiatu dira agintariak. Lantegiak aunditu ta beritu, pribatuen saiabetak nahikoak edo aulak ziran lekuan estadiak berak jaso ditu lantegi herriak, kreditoa askotaz ere gehiago kontrolatu da ta gaizki zijoazten zenbait lantegi nagusietan estadiak gero ta parte aundiagoa artzen joan da eta, itz laburretan esateko, galerak sozializatu dira. Ondo dijoan lantegia, ots, nahiko irabazi duten lantegiak ez dute estadiaren alguntzik ta interbenziorik eskatu galtzen asi diran bitartean eta negozio bat, estadi guztirako garrantzi aundia duena, gaizki joaten asi den bitartean ez zaio laguntzarik eskatu estadiari.

Neokapitalismoa sartzen dijoan eran, eta neokapitalismoa ez da itxurazko soluzio bat besterik, ba dira zenbait nagusi txiki, zenbait komertzianta bat batean burukalari bihurtzen diranak estadiaren kontra. Besterik, askotan, rejio aurreratuena, ordurarte nazio guztiaren porbetxuan bizi izandu diranak atzeratzen asten dira bere buruzagitasunean eta frustazioko higikundeak sortzen dira.

Aitatutako errealdade guzti oiek estrukturan arazoak dira, estrukturak kontuan artu gabe ezin ditezke behar bezela ulertu ta erabilli. Egia da estruktura modan dagoen itza dela ta sentidu aundirik gabe askotan parra parra erabiltzen dela baiñan nolatan mintzatu gaurko prolematzaz nozio ori gabe?

ARABETARRAK TA ISRAELDARRAK

Mapa onen bidez ikusi dezakegu Israel nola geratzen dan, arabetar erriak erdian dutela. Israel erri onek bere lurralde guztiak lirtu ditu, orain arte mendi gorriak ziran baztarrak. Orain R. A. U. ta beste arabetar lur onen jabe egin nai dute. Zer gertatuko da azkenean? Israel bera ere armamentuz leporaño jartzen ari da. Zertan datza erri auen prolema? Beren arteko prolema bakarra da, ala burruka orren zirikatzaileak azpi-lana egiten ari dira, ta beste elburu dituzte? Nola bukatuko da gerra bildur ta dardar au?

TRANSPORTES

azkar

ERAMAN - EKARRIRAKO KAMIOI AUNDIAK

Donosti'tik egunero:

Bartzelona, Zaragoza, Valentzi, Madrid, Oviedo, Gijon, Iruña, Bilbo eta Gazteiz'era.

Astean iru aldiz:

Sevilla, Lugo, Coruña, Orense eta Vigo'ra.

Eustasio Amilibia, 13 ta 14 - DONOSTIA

Tefnoak.: 25.457 eta 26.987

MUEBLES

URRETAVIZCAYA

1920'an sortutako etxea

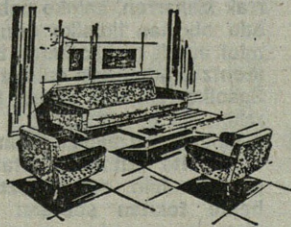
ERREDIZAK - EDERGALLUAK

EGIN - GAIK eta AURRE - KONTUAK

POSTAS, 46

GAZTEIZ (Vitoria)

GURE ETXEAK BERROGEI URTE BETE DITU LANEAN

Amuebladora

COMERCIAL HISPANIA, S. L.

DONOSTIA'N
Moraza, 3 ta 14

IRUN, San Marcial, 12
(BIDASOA ALDEAN)

VILLABONA-ZIZURKIL
Elbarrena, 4
(ORIA ALDEAN)

ESKEINTZA EZIN OBEA!

60 irukoitz, (tresillos): 3.890 pezetatik 28.550 pezetarainokoak.
40 sofa-oge, (sofas-cama): 2.100 pezetatik 24.750 pezetarainokoak.

Lo-gelak - Jan-gelak - Egon-lekuak eta abar...

ENTZUN!: Errietara eraman eta bear bezela jarri utsean, debalde. ATOZ GURERA. Bi pertsonen joan-etorria gure kontura egingo da.

AMUEBLADORA COMERCIAL HISPANIA

Euskeraz, naiz erderaz egin zure eskea

inter

radio tv

Saltzaillea:

CENTRAL DE MATERIALES ELECTRICOS S. A.

Beste edozein markakoa balño
iru aldiz berriago ta gaurkoagoa

Ordaintzeko erreztasun aundiak

BERTSO BERRIAK

- 1 -

Aita Santuak ikusirikan erriren arteko drixka, gizadiari dei maitakor ta estuak egiten dizka. Atzai on orri biotz animak ainbat minberatu zaizka, mami gozozko enziklikarik zuzentzen digu aldizka, azkenekoan ere etzaigu mintzatu noski erdizka.

- 2 -

Argi ta garbi egiten digu munduaren agerpena, leku askotan nagusiturik dagola atzerapena. Gizonetatik aldendu nairik ainbat mixeri ta pena; estu eskatzen digu pizteko ERRIEN AURRERAPENA. Aita Santuak ontan jartzen du geroko itzaropena.

- 3 -

Azpiraturik dagon erriak al du ezertan federik ondasun danak bestek badauzka bere aldetik gorderik? Eztu ikusko zalapartaren indarra beste biderik, gizon artean ezpada ere ifioiz faltako alderik, eztago emen bearkizunik gabeko eskubiderik.

- 4 -

Mundu au gizon guzientzako Jaunak egiña izanik, ez uste izan daukagun dana gurea bakarrik danik; eman zizkigun agindu aiek modan pasatu diranik, Zuzentasuna banatu lana bear dunari emanik jaiotakoei ukatu gabe bizi izateko janik.

- 5 -

Besteren gaitzak ifiori ere ez tigu ematen miñik, okerrago da ez berriz entzun nai beartsuen zotiñik. Zorionaren ondoren danok ero batzuek egiñik; baña biotzak ifiola ezin beregandu atsegiñik indar guziak galdu ezker alkar zapaudu eziñik.

- 6 -

Irutatik bi goseak daude gaxoak edo makiak, bakar batzuen esku munduko ondasun eta jakiak; kezkarik gabe artuaz beren aldeko erabakiak, auzentat ezta arrazoirikan baizik danak aitzakiak, orrelakorik eztu galduko projimoaren plakiak.

- 7 -

Danok nai degu ezinbizia gure ondolik aldendu, bear dan gisan eta egoki familitxo bat sostendu, eskubiderik indar geiagor ez dezaigutela kendu; geiago jakin, geiago izan, aurreratu albagendu, baña zenbaiten buruan ori bear dala nork sartzen du?

- 8 -

Guk orain ere uste osoa atsegiñetan jarria, naiz ta orretxok sarri ekarri izan mundura arria. Jaungoikoaren abotsa gerta ez dediñ beldurgarria, entzun arretaz Aita Santuak egindako dei larria, gure buruak geuk ondatzea litzake penagarria.

- 9 -

Zoritzarreen au da askotan gogoratzen etzaiguna, Jesukristoren ordezkaria dala itz egin diguna; guri zer egiñ erakusteko lurrean jarri ziguna, uts egiteko arrixku gabe agindu dezakiguna, Or Espiritu Santu beraren egada-xuxmur biguna.

- 10 -

Etzaigu esan degun guzia besteei banatutzeko, baizik gañezka daukagunakiñ bizibideak sortzeko; ondasunik ez dutenak gure lujoz ez minberatzeko, diru indarrez arrotu eta gerekoi ez biurtzeko, oraindik garai degula eta pake santua jartzeko.

- 11 -

Gizadiaren alde zuzendu ditzagun gure ekintzak, Erromatikan banatu dira bakoitzarentzat langintzak. Ogiak berak ainbat mesede egin dezake jakintzak, aldaneraño bete ezker guk errukizko egintzak, mundu legor au gozatuko du goimaitasunezko intzak.

- 12 -

Egi egizko goimaitasunez osaturikan dagonak, maiteko ditu bere burua bezela beste gizonak; asmatuko du mundu gaxoak zer ditun sendagai onak, kupirik gabe ezarri ere berari dagozkionak, or sartzen dira enziklikaren egi mardul ta sakonak.

INOZENZIO OLEA
Legazpi

JOSE ZINUNEGI'REN OPTICA BERRIA DONOSTIAN

HERNANI, 4

URTIETAN LAN OIETAN OITUA
BARRUAN DANAK EUSKALDUNAK

ERLOJU TA BITXITEGIA

Eduardo Chopeitia

Getaria, 10 Urrut. 17751 Etzeke 22700

• DONOSTIA

NERE BORDATXOTIK

Basarri

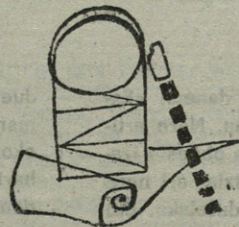

DANETIK ZERBAIT

Neskame euskaldunak ba-du-te oraintxe itzimazloa. Zoratu bearrean narabillkite bolara ontan. Telepono zintzarrik ezta ixiltzen zenbait garaitan gure etxean.

Neskame euskaldunak nai etxe batean eta bestean; nik erradiotik adieraztea.

Entzun dezatela kale-baserrietan eta norbait azaldu dedilla.

ora ta gora dijoaz prezlo danak. Lan kontua urritzen asia dago kanpoan eta etxean. Ezkutatu zan garai bateko diru zoro ura; eztago lengo konturik.

Gaur, familia artuta, illabete-rako edo birako etxetik irtetzeak ba-ditu bere buruausteak. Kontuak ondo atera bearra dago, «quiero y no puedo» gerta ezte-din.

Aspaldiko urte auetan kanta berdiña entzuten degu: «Bai jende zurra ta zekena aurtengoa».

Goizaxeago-beranduxeago, Europa'ko beste lurraldetan gertatzen dana gertatzen da gurean. Inlaterra'n, Prantzia'n, Suiza'n eta beste ainbat naziotan, aspaldi etsi zuten etxeokandreak.

Ametz zoro bat egitea neska-me bat inguratuko zutela pentsatzea.

Berak moldatzen dira al du-ten moduan. Dendatik latako janaria erosiaz, berotu pasara etxean emanaz, eta... al dan bezela!

Amar urte baño len ortaratuko gera emen ere. Denbora izango da testigu.

Errukarri, bestaldetik, baserri-rako morroi sasoiko bat nai luke nagusia!

Oni bai kostako zaiola bere naia betetzea.

Sasoiko mutillak, baserritarak izanarren, kaleko pabriketan edo obretan ikusiko dituzu. Kamioi aundi ta bikañetan bestela, aruntz eraman eta onuntz ekarri. Sasoiko jenderik eztago baserri-rako.

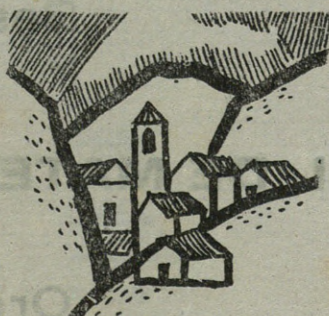
Elbarri antzekoak, edaria geitxo maite dutenak, ostatua pagatzeko lain egiten ezutenak, beste tokitan sobrean gelditu diranak...

Olakoxe bakar batzuk dijoaz gaur baserrira. Besterik ezta-nean berriz, norbait artu egin bear. Bikaña etorkizuna!

Udara gañean eta berotasun geiegirik ez. Illa dago gauza, zein da gero bat batetan, kolpera aldatzen ez-tan.

Beldur naiz gañera emengo udaldiak ipurdiko aundiren bat emango ote duten.

Igaz ogei milla peztarekin pasa zanak aurtan ogeitamar milla bear ditu.

«El problema de los excesos de producción de patatas sigue sin resolverse. Se teme que en esta temporada haya un excedente de patata temprana de casi cien mil toneladas. Los precios actuales en el campo están rozando ya las dos pesetas el kilo, lo que lleva a señalar una situación catastrófica para este cultivo».

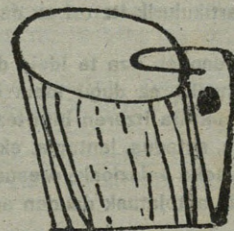
Zeren pozarekin asiko dira nekazari oiek datorren urtean lur-rak iraultzen, kilo patata bi peztan saldu eziñik badabiltz?

Euskerara biurtuta, ia eun mil-lia tonelada patata sobratuko di-rala aurtan esan nai baitu berri

orrek. Lanak, zimaurreak, onga-riak, azitako patataren prezloa ta abar gogoan izanik, galera ikaragarria dute nekazari oiek. Kilo bi peztan salduta ez-tute etxe berririk egingo, lengo zarra ondatu baizik.

Okerkeri auek pixkat zuzen-zeko modurik ez ote ditek egin?

Zergatik egilleak ain merke

eman bear au eta erosleak ain garesti pagatu bear au?

Tartekoak bakarrik gizendu bear al dira?

Legezko erabaki batzuk artzen ezpadira oso gaizki bear degu batzuk eta besteak.

Barcelona'ko «La Vanguardia» periodikoan au irakurtzen zan lengo egun batez:

«El gobernador civil de Málaga ha celebrado reuniones con los carniceros, pescadores y propietarios de supermercados de la capital andaluza y de la provincia con el fin de asegurar el abastecimiento de los productos alimenticios de primera necesidad a precios estables».

Eztakit nola irtengo zaizkion gauzak Malaga'ko gobernadore jaunari.

Baña udaldi bikañak izatea nai bada, kanpoko jendea erruz etortzea nai bada, auzen da lenengo eginkizuna: prezioeri langa jartzea; gorako bidea galeraztea.

Eztakit gobernadoreari zer erantzungo zioten Malaga'ko arak-in, arraizale ta dendariak.

Turismoa indartzea nai bada ta kanpoko dibisak inguratzea, muga bat jarri bear zai bizimoduari. Gaur bi balio duna, biar laura ta etzi seira igotzen bada, aspaldian gertatzen ari dan bezela, turistak pentsatuko dute zer egin. Zabala da mundua, ta toki askotan artuko lituzteke pozik. Ona izan nunbait aiek ekar-zen duten ezkurra, turista asko-txo nolabaitekoak izanarren ere. Ta... zorieneko ezkur orren zai egon alde guztietan!

Euskalerriko kosta errietan zer udara modu izango ote da?

Laburra oso, nere iritiz. Len illabete pasatzen zutenak ama-bost egunekin gelditu bear. Au dakar bizimodua geiegi garesti-jeak. Diru juxtuak eta gastu ikaragarriak. Abuztuan gañezka, ta... kaxo motelli!

GAZTE NAIIZ

Negar, herriarekin batera Zuzentasuna

«Mundu hunetara,
gorrotoa izkutatzera
etorri naiz...».

GOYTISOLO

Negar, herriarekin batera. Eldu ote da «negarra eta ortz-karraska»-ren garaia? Bildur gara mundu hunen aldrebeskeriarekin. Eta mundu hunen aldrebeskeri aundiena, egia gezurrarekin izkutatzea eta gezurra egitzat artzea.

Zetik zètara nire lantxo au? Ez da eldu, ez, negarraren garaia. Orain bizi dugun garaia gezurrarena dirudi. Landu dezagun egi au. Egia nun arkitu behar dugu? ¡Saiatu egin behar! Egia nun arkitu behar dugun ez dizutet esango. Nahikoa iruditzen zait egia nun ez dagoen esatea.

Adibidez, egia ez dugu beinere fanatismoan arkituko. Esker eta eskubi aldeko fanatismoak, beti fanatismoak izango dire naiz beste izen batzuekin izkutatu. Gañera, geure herriaren oker asko fanatismoak sortu arazi ditu. Eta fanatismo hunen izenean, geure gurasoak, beraz, guda-aroko giza-mendeak, burruka nahi eta gorrotoaren bidez odola isuri nahi dute.

Berdin dio, fanatismo hunen izenean, bere semeen odola isuritzen badute ere. Lehen, norberaren pentsakerari («Fanatismoari» irakurri) jarraitu beharrean arkitzen dire. Gero, gañuntzekoak. Burruka beharrezkoa danean, burruka-ri jarrai bañan hunek ez du alkar-izketa baztertzen. Eta guda-aroko giza-mendeari alkar-izketa au falta zaio. Nigan-

dik at, burruka baztertzea. Gañera burruka, dialektika, beharrezkoa dugu.

Fanatismoak beti, bere zaiñetan odola darama. Bañan zaiñetan bakarrik izan behar duan odola isuri arte ez dira koten gelditzen.

Alkar-izketa, alkar-izketa ondoren bide ezberdiñak artu arren, beharrezkoa dugu. Alkar-izketa edo maitasuna. Nahi dezuten itza erabili. Maitasun au ez dedilla lillura bat izan. Edo «emekeri» bat (parkatu emakumeak). Edo allenazio bat. Maitasunak ere badu bere alde gogorra. Gizonkia, alajaña.

Fanatismoa ezin lezakegu gizon guzietan arkitu. Bañan, geure herriak asko sofritzen duan gaitz bat dugu. Orregaitik, egia ezin lezakegu fanatismoan arkitu. Gezurra dirudi, bañan askotan gezurrean egiaren billa ibiltzen gara.

Lan zalla da egia arkitzea. Eta oso erreza gezurra egitzat artzea. Bañan asko eta asko gezurrezko mundu bat sortu nahiean dabilta. Eta herri bati ezin zaizka gauz batzuek izkutatu. Gazteen eskuetan dago, ala esten dute, herri berria. Ba, au esaten dutenak, zahar asko dire, ez au nahi. Au hunela izango balitze, gauzak eta erakundeak ez lirake guk dauzkagun erakundeak izango.

Iñork ez du nere aotik, oraindik beintzat, negar eta otz-karraskik adituko. Eta ezta gaztediaren aotik ere. Egin behar dan guzia eginen dugu. Bañan, zaharrak lagundu. Zuen egizko laguntzaren beharrean gaude.

A. LERTXUNDI

Gizona bizi danetik eta gizartea bere eginbearretaz oartzten dijoan bezela, zar eta gazte, gizon eta emakume elkarri laguntzera jeiki dira, anaiak jasotzera.

Alderdi askotako nekazari eta arrantzale, burruka-zale eta pake-zale, agintari eta mendeko, zuri eta beltz asko ikusi al-izan ditugu bide onetan zear.

Zeren billa dabilta? Zer eskatzen dute? Ez ote luteke askoz obeago etxean lasai-lasai gelditzea?

Askotan, gañera, oso gaizki epaituak izan oi dira beren egintzak. «Dirua bear du-ta...» «Agintzea atsegin zaio-ta...».

Ez gera gogoratzen zuzentasuna eskatzeak bizitza gogorra eskeintzen duala. Bañan zer diot? bizitza gogorra bakarrik? askotan eriotza ere bai. Orra or, Kennedy.

Egia da bai, egia, Gizon auetako batzuen eskuak ez dirala askotan oso garbiak. Diruz, odolez ezpada, zikin-duak dirala; bañan diruzaletasunak, aundinaikeriak, aginte-ametsak bultzata bakarrik ote dabilta?

Agerketa askotan ikusi oi ditugun gizonak, lasai xamar bizi diranak dirala esango genduke. Zerk bultzatzen ditu bada, agerketa oien ondoren zitala beren gain jasotzera? Anai errukarriaren bizi-eziñak, negarsotiñak, deadar estuak.

Batzutan arrokeriak menderatu dituala entzun izan degu. Arrokeri ori baño aundiagoa da beren idealak lortzeko egiten duten lanaren gogortasuna. Gogortasun au zoragarria dala ezin ukatu.

Ludiko problemataz oroitzean gure odola kiskaltzen jarri oida. Zuzentasuna, egia, deadar egin oi degu. Ta orrela ezpalitz gure biotza arri bat litzake. Orduan, zergaitik eztegu, zuzentasunaren aldeko lanari eskuak ezarri oi dizkien, gizon-emakume oien aunditasuna aitortu nai?

Gogoratu ditzagun, ainbeste Erri gaztetan, agerketetan aurrenengo ibillitako buruzagi espeteratuak; beren aragian, beren ondasunetan, beren izen-onean artu dituzte kalteak. Dena ZUZENTASUNAREN alde.

Gizon edo erri batek bere gaitasuna (dignidadea) zigortuta ikustean zertara jo dezaken eztago esaterik.

Zer ote da zuzentasuna gizonik onenak bere mende arturik, utsegitea baño eriotza naiago dutela jartzeko?

Iñor epaitu aurrez, bere jokabidea zerk bultzata sortua dan jakin dezagun, eta ainbat areago zuzentasunaren alde dabillena bada. Geuk egin bear ezpadegu, gutxienez besteei utzi.

ITZIAR BIKENDI

MOTORRAREN GAÑEAN

(BILBO EGALEKO HISTORIAK)

Gaur arratsaldean Bilboraño allegatu naz pelikula bat ikustera. Eguzki epela, giro biguna, arratsalde gustogarrria... Ta ni motarraren gañean Bilboruntz; lenengo burdibide batetik behera, gero karretera jeneralean zear, motor gañean, Bilbora, zinea ikustera.

Pelikula polita izan da; ezta egon jente askorik; eta egoan jente denpora-pasa sartutala zala zirudian. Begira nengoan begira, baña nere errikorik, Bilbo egal onetakorik, ezegoan iñor!

Gero barriro motor gañean, guanteekin, kaskuarekin eta bakarrik Bilbo egal onetara itzuli naz, behetik gora burdi-bide baltz batetik.

Nere barruan beste persona bat egoan ta ni kamiñoari begira txofertzen nentorrela, barrutik preguntaka egoan:

—Ba-al-daukak deretxorik olan alaiki ta zinera juateko, ireak lanean triste diaduenan; ire umeak zikin xamar

jantzirik, barrio zikin orretan, joko zikinak egiten diardu bitartean; ire barrioko andrak ontziak garbitu ondoren, etxeaurrean eguzki epeletan erropa zaharrak errepartzten diardu bitartean...

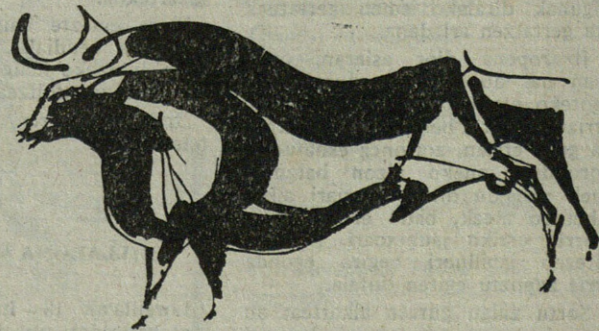
—Ba-al-daukak deretxorik ire jentea "ertzean" bizi dan bitartean i ortik zear alaiki, kamiño barrietan zear, zinera juateko...

Ba-al-daukak deretxorik ire jentea barrio triste batean buruak eta soñak triste jantzirik dituen bitartean, i uri dotorera, zine elegante batera motor gañean juateko...

Nere barruan etorren persona ori oso kargantea da; banengoan ardaua eskeiñi, mozkortu ta ixildu eragitekotan be, baña ezta olan izan.

Pentsatzen jarri naz, ta nere jenteak berak egin ta beretzat dan zine bat zelan egingo pentsatzen lokartu naz.

ANGEL ZELAYETA

mañoko erri batean eskolari buruz dagoen nagikeri au, eusteko. Orain-txe denbora pixka bat asi dira Floria aldean ikastetxe batzuek egitan. Za zan ordual! Zergaitik umeak ikastetxera bidalitzeko ordua etor-tzen zan, da tokirik ez zegoela inun ere ta umeak etxean gelditu bear ta beren sasoiaren eskola ezin asi. Ia ba-da lenbailen konpontzen ta arin-tzen dituzten akats auk, ortarako dauden gizon oiek.

GAZTEEN IGOERA

Ill onen ir'ean izango dute Az-koi't'ko gaztediak Urrategi'ra bigar-ren igoera. Au dala eta ikusgarri-zko pestak parriak dituzte Urrategi aldean. Joan zan urtean oso ederki eman zioten asiera igoera onei, ta usten degu aurtan ez dirala gutxia-go izango. Ikusiko degu bada, ze-lako egun ederra izaten dan Gaz-tediaren Urrategi'ra Bigarren Igoera

au.

AMAIA

ERREZIL

ERDOIZTAKO URTE-JAIAK

Asiera igandean eman genion, la-gun arte alai ta jatorrean. Erbes-tean dauzkagun gazteak bildu zi-tzaizkigun egun ortan. Oso-osorik erbestean darabilzkgu bizibidea irabazten eta moldatzen. Bein be-nik bildu giñan eta bai gogotik poz-tu ere berriro alkar ikusiarekin.

Berez, astelenean, Ixidro Deuna-ren egunez, Erdoiztatarak sarre-ra eman oi diogu jaialdieri. Meza nagusi bikaiñarekin, bildu giñan otoizlari, seni-tarte jatorrean. De-nok giñan abeslari, zar eta gazte. Olaiholaren meza abestu genduan jator. Dorronsoro'tar Segundo, Bea-sain'go bikarioak zuzendu zigun itza bikain. Eleizkizun gogoangarria benetan.

Arratsaldetik, Laga soñularia zu-zendari zala, gaztedi ugaria, bost eguneko luzapenakin, dantza alai ta bizkorrean.

Emakume batzuk, esaten zidate-nez, S. Ixidro txikia aurtan asarre omen dabilkgu, eleiz-biran proze-siorik egin ez gendulako.

KORPUTZ EGUNEAN

Gure etxeokandere onak, Uriatar Salome zuzendari dutela alkar-izke-ta izan dute, Lorailaren 25'ean, arratsaldeko eleizkizunaren ondo-ren: gure erriko eskolaren egoera aztertu ta Urola ballarako eskola nagusiaren antolaketa berri eman.

ALBISTEAK

Bixente ta Maritxuk? bikote zo-riotsuak, alaitua ikusi dute beren batasuna, irugarren lore eder ba-tekin. Jose Mari izenarekin bataiatu zuten. Zorionak.

—Gure antzezleri jator Ignazio gaxorik daukagu. Lerro auen bidez bijoakio, talde osoaren agur berea. Bizkortu laixter, motel, ire bea-rrean gaudek.

ERIoTZA

Landa'tar Martzelino, 81 urtekin, Zabal-berri baserrian, il da. Samin agur bero bat sendi osoarentzat. Gure aldetik otoitz bere osasuna-reko.

TXIKIA

ZALDIBI

ITXAROPENA

—Aspaldiko urte auetan gure erria egon-oida, barren barreneko malletan alderdi guztietatik begira-tuta. Garrantzi aundiko arrazoiak izan ditu eta aundienetako bat da, bere «aita eta ama» erriari begiratu eta bere egarria, ase bearrean, etxean zeukan ispilluari begiratuaz asetzen dute bere burua esanaz. Ni naiz erri ontako ama edo aital Ida-tzi onetan ez dago aztertu eta txe-tasun geiagoren bearrik, guztiok da-kigunak diralako emen gertatuak eta gertatzen ari dana.

Itxaropena diot asieran, onek esan nai du aizen ordurañi zai egoteko eta bere ala sortuko dala errian biziera berri bat. Au iritxi da gure errian, zorionez esnatudira borondate oneko gizon batzuek, auk zabaldu dituzte erriari alkar izketako ateak, baita ere jo txin-txarria erriko jauntxoari, kontura ditezen ispilluari begira egonda erria zapuztu egiten dutela.

Sortu zaigu guraso alkateta; au izan da gure errian erori dan azi

berria, eta ebanjelioak dion bezela erori da lur onean eta txarrean, lur onera eroritakua ari da zuztar mar-dularekin azitzen.

Guraso alkateta badijoa pauso motz baño seguroakin eskaillera gora, aizenekoetik aurrenetarako eskil burua erria eramanaz, pauso auetako bat izan da azkena eratu dituzten itzaldiak euskeraz zuzen-duak.

Zuzendariak: Aita Dorronsoro; Sendagille Oñatibia

Gaiak: I) Gurasoak Vatikanon II Batzarraren aldetik.

Gaiak: II) Noiz ta nola erakutsi seme-alaberi bere gizakitasuna.

Gaiak: III) Jaiotzaren neurketako bideak (sendagilleak).

Gaiak: IV) Jaiotzaren neurketako bideak (eleiz-aldeak).

Dakizuten bezela, eragozpen guz-tiak menperatu dituzte, eta itzal-diak galdu nairik zabilzanari bu-rua makurtu ere bai. Egiari Jaun-goikoak laguntzen baidio, belar txarrari etxaiak lagunduarren, eta etsaiak makurtu eginbear jaungoi-koaren aurrean. Orregatik izangoda guraso alkatetako batzuek azkeneko itzaldiaren ondoren ain «mintzo» azaltzea.

Jesuren biotzak zabal dezala be-re maitasun neurrigabea gure errian ikusi dezagun danok bere biotzeko zaurietan dauden naigabeak.

ASMO BERRI

ZUMARRAGA

BIDE BERRIAK

Goiko Jauna'ri esker, erri aginta-riak oartu dira gure errian badela karika bat, Loiola'ko Iñigo deitzen dana, ta bertan arkitzen dirala nola naikoak ez diran zuloak.

Ao onetik entzun degu ibil-bide berri bat irikiko dala gure errian biztalen atsedengarri.

Buska sendiaren etxe aurrean tren-bidea gain edatu-ta dagoen zu-biertzean asi-ta. Goi-alde ostatura, tren bidearen ertzetik, orain jaso dan etxe berria bitartean.

Era berean entzun degu, illerri zaharra kanpo santua, «laster iku-siko dala lilitegi eder bat egin da.

PELOTA

Gure Luistar trebeak eratu-ta, Loreilla'ren 22'an eman zaio asiera XI, garren Pelota txapelketari, gu-re pelota-leku ederrean.

Jokaldiak egunoro arratseko 7,15' etan, larunbatetan ez, da izaten jo-kubatzarrerik, jokugarrian pelota zale ugari ikusten da, nor bere jauntxoa aupatzen.

GARAGARRILLA'K 3

Gaur Jesus'en biotzaren eguna.

Jesus'en biotzaren elkartek, os-patu du bere jai nagusia.

Ikusgai ederra benetan gure be-giak ikusten dutena, Zumarraga'ko sendi gurasoak elkarturik otoitzean, Jainko erri egiñik, apaizarekin bat eginik, «Kristo'ren antz irudia, «Aita zerukoari oparia eskeintzen. Ibildeun, Elizbira, «prosesioa», eder batekin amaitu dute elizkizuna.

Bene-benetan edarra izan da ka-leak zear gure erriak, Kristo Jauna'ri egin dion arrera. Kaleak zear egin dan omenaldi oni lañorik jarri ga-be, gure baitan deritzaigu, askoz o-bea. Burua makur, gogoa argi, ta biotza garbi, opari «aldare» oñera urreratu, ta laztan estu batean be-ren biotzeko ateak iriki, ta kabi eta aterpe goimaitasunez betea es-keñiaz gure erriar askok egin dio-teni omenaldi.

GURE SENIDEAK ZERURA BIDEAN

Ondo ez baten ondoren, Eliza la-guntzakin indartua, 59 urte, Jaunak bereganatu du ZABALETA eta EGIUREN'tar KARLOS. G. B.

Gizon argia, mendi zale sonatua, gizartekoa.

Bere emazte naigabetuari, seme alaba ta sendiari agertzen diegu gure biotzeko naigabea, ta lagun-tzen ditugu otoitzean.

Irakurle, arren, otoitz anima onen alde.

ERREKARTE

BILLABONA - AMASA

Loreilla'ak 13 - ludi guzia Fati-ma lurralder abegira egondu-da,

biotz ta animaz, «borondate one-ko gizonak, beintzat».

Berrogei ta amar urtea bete-tzean, Cova de Iria deritzalor le-kuan, Zeru'ko Ama, Maria Birgi-ña, iru artzaitxo'ri azaldu zitzailela ta, gure Aita Santu Paulo VI'ga-rrena erromes joan da Fatimara.

Egun oetan ikusi ditugu izpa-rringietan argazki ederrak, ta esan genezale, fede dun jende artean indar ta asmo-berritzeak sortu di-rala. Zer jendetza Aita Santua'ren ingurura bilduak!

Argazki oiek astertzen ari nin-tzala, oldozmen gozo batzuek alde batetik, ta larriak beste aldetik erabili nituan.

Alde batetik nabaitzen nuna, pakearen uso txuri-garbia, egakal-di maitekor bizi bat egina, gizal-di guziaren alde, eskari ta erre-gu berezi-berezia egitera urbildu zala Fatima'ko Ama-gana, pake-asmo zintzoa sortu zedilla erri-zuzenda-ri diran gizonen artean. Ez dedilla ma'turkeria jabetu ta gallendu gi-zaldiaren zoritzarrerako. Goi-mai-tasuna edun sortu dedilla, alkar laguntza besterik gabe igaro deza-gula bizitza ta, ludi one, berez di-tuan nekaldiak askoz aramanga-rriagoak gertatuko zailkigula.

Beste aldetik, ikusten nituan goibei aldiak. Gizon taldeak guda-amorruz alkarri begira gizaldi osoa xetzeko moduko tresnak ger-turik dauzkela. Orrelako oiek ez-alduite noski burua galduko ta ondamen ortatik aske izango al-gerala.

Orta nolako buruazloak erabili nituan... Uso-txuriak pake alzeak zabaldu ditzala bere egopetik... PARROKI ETXEAN

Loreill guzian, izan degu erriko-seme Alzate'tar Ramon'ek agertu dituen, bere margo lan egokiak. Illa'ri dagokion bezela, lore lanak bakarrik agerpendu ditu.

Lanketa polita egitan, ta batez ere iru edo lau, bete-betekoak. Zorionak Ramon, ta jarrai aurre-ra, gora-bidean zoaz ta.

BEAR-ZANA

Biar igandez, Jaunak lagun Bear-zana alkatetako XXI'garren urtea dala-ta, arrebotoke partidua jokatu da. Bonibane ta Billabo-na'ko taldeen artean.

URBIDE

PASAI DONIBANE

ITZALDIA

Lorailak 30, ATERPEA'ko bill-tokian itzaldi eder bat izan gen-dun.

Aspaldin ez genduan izan ta au bai izan zala illak pizteko aña-koa.

Gala «HUMORISMO GUIPUZ-COANO» zuan Linazasoro'tar Iña-ki'k zuzendua. Arrazoi zuen bai, bere altak utzi zezakion dote'rik onena, umorea ala.

Oso ondo azaldu zuan lenegoz, zer zan umorea.

«Gauz txikiak aundi eta aun-diak txiki egiteko arte'a zuala eta eguneroko bizitzarekin bat egitean umoreak errentu ta legundu egi-ten duala» esan zigun.

Aitatu zuan, baserritarren biz-ka zenbat izkirimiri (chiste) biu-rriri zeuden eta zenbat kontu oien galfi botatzen ziran. Linazasoro jaunak, goieneko mallara igo zuan milla baserritarren buru bizkorta-suna.

Izkirimiri edo txiste ugari kon-tatu zigun. Ara emen oietako bat: Beñi amona bat barazkiak saltzen zegola, urreratzen zai gizon bat eta galdetzen dio: «Cuánto vale esta lechuga? «Bi errial erantzuten dio».

«Oiga, señora, hágame el favor de hablar en cristiano» dio gizo-nak. Amonak, goitlik bera beldatuta gizonai, erantzuten dio: «Pues... setentaicinco céntimos».

Azkenik, auxe kontatu zigun: birao zikiñ bat bota zuan bateri urreratzen zai bat eta esaten dio: «Aizak i, atzea beeratxo gelditzen zaik aini gooraño zikindu nai iza teko».

Txalo ugari artu zuan.

Nai dezun arte, Linazasoro Jau-na!

JAIA

Gazte talde bat buru-belarri

sartuaz dabilta, UME'en JAIA, antolatzen.

Dakizuten bezela ill onen 25'an ospatuko da, ume'en jai eder au.

Ia, salatzen geran danok eta ba-tez ere, ume txikiak ditugun gu-rasoak, egun ori umetxuentzat zo-riotsua egiten.

GAI

NAPARROA

LEITZE

Ez giñake bear dan bidetik ibilli-ko, toki ontan berean, esan gabe uzteakin, gure errian, gauzak alda-tu dirala azkeneko berriak eman giñuzen ezkerotik. Oso txukundu daizkigie bide ta etxe-atariak. Be-rrri auxe poxtasun osoakin ematen degu gaur, ba atsegiñago baita be-rrri onak adieraztea tarrak baño, denbora berean txalo ziñezko bate-kin, gure agintari jaunentzat, en-tzun digutelakoz gure oarra. Baita txalo au nai giñuke zabaldu txu-kuntasun au lortzeko ariketak egin dituenari.

Orain, ikusirik zenbat ederreago dan gure erria, ziur gaude, aurrera jarraiko dala gelditzen diran txo-koak apaintzen. Beti bear giñuke txukuntasunerako giña ona, gauz guztietan jakina, ori baita gure iza-keraren ezagun biderik agiriarena.

Gaur, ainbeste ikusketari etor-tzen zaizkigu errietara, naiz ok txi-kiak izan arren, bazter guztietatik, eta orregatik dira ainbeste indar-ka, Madri'ko Buruzagietatik asita azkeneko errisketaraño. Naparroan bertan dauzkagu ezarriak sariak, obekina apaintzen diran errientzat. Ez da ala?

«Zer gatik ez degu artzen guk ere arreta pittin bat, Leitze euki-tzeko berari dagokion era ta ma-llan? Au egingo ba giñuke indarka pixka baten bidez, danak egongo gera ordun poxik, ba toki guztietatik entzungo bai litzake goraltza gu-re erri eder onentzat. Auxe besterik ez degu billatzen gure aldetik. Ziur aski iritsiko degula noski nai au, zorionez. Gai ontaz lenbitzik esan

giñuna, letzan iñolaz iñor biotz-mintzea gatik, idatzi artan adierazi-zan bezala, bai baña nior baitek bes-te alderditik artu ba du, azketsi de-zala.

Alor lanak, oso atzera dabilta aurtan. Igande'tan aritu bearrean arkitzen dira nekazariak, berandu xamar baita, arto ta babarronan ereitea.

Udaberri otzak, belarrak ere mo-txak dauzka. Toki sendoenetan non baitor, baña aldapaxka ta toki goienetan murriztasun aundian dau-de. Egin lezake bai, oraindik giro egokia, oraindianako okerrak zu-zentzeko. Nekazaria askotan arki-tzen da larritasun zein baitetan, baño azkenean ateratzen zai o beti bear dun ura. Gaiko Nagusi on ura begira bai dago arriskioan erori ez ditezen.

Bordarin elkartzea asi da, Jaun-goikoa'ri esker, Au bai dala bea-rrezko gaia nekazarintzat. Nagita-sun aundi batek illundu ta dauzka gure basoetxetarrik, eta baliteke ere zein bait kezakin elkarrengana-ko. Ez da arritzekoa au zertara-ño ba da ere, baño kezka ta nagi-tasun ok alde batera utzirik, o-bea izango dezue elkar-ganatzea. Gaur-ko bizi erak ala eskatzen bai du,

GURATZ

Eraria epela dagola?

FAGOR'ek oztuko du berela

SAL-EROSKETAKO LAN-LEKU MOLDAKETAK
ZUR-LANGINTZA ta APAIKETA-LANA

Larumbe

San Sebastian kalea, 16 - Erretería

Oficinak ta ikas-lekuak Donostia'n

Eustasio Amilibia, 14 - Tel. 3 22 5

OIAL BIKAIN BERRI
ERAKUSTEGIA

ALDAMAR

Zuzenbidea: Aldamar, 2

(Reina Regente ertzean)

Urrutizkifia 1-54-65

DONOSTIA

ONDO BADABILL
Otsein DA

GURELESA

GIPUZKOA'KO TA NAPARROA'KO ESNE ONENAKIN
GERTUTAKO ESNEKIAK: ESNE PASTERIZATUA, ES-NE SOILLA, ESNE-AUTSA, ESNE-GAÑA, GURINA TA ABAR. - EGUNDO EGUNEAN, LURBIRA OSOKO ERRI AURRERATU GUZTIETAN, ONELAKO ESNE TA ESNE-KIAK BAKARRIK ERABILTZEN DIRA.

GURELESA

EUSKAL BERTSOLARITZAZ

AITA ANTONIO ZABALA'REKIN IZKETAN

Euskera'ren egokerari begituri, aitortu bearra dago: BERTSOLARITZAREN INDARRA degula, gaur-egun, bere eutsipen eta iraungaririk onuratsuen. Eta ikuspegi alagarri onek berak beartzen gaitu, baitare, beste aitorten bat egitera:

Alegia, jundaneke sei urte abetan bertso-aritza-galean lanik gele-na eta arduratsuen egin-duana eta aterrik-gabe egiten ari-zaiguna —Lekuona, Basarri, Onaindia ta beste batzuetzaz gañera— Aita Antonio Zabala josulaguna degula.

Gaiari-buruz berarekin izketaldi atsegin bat eukitzeko zori-eder-rra izan degu, eta egin dizkiogun galdeari apalki ta jator erantzunaz, ona emen nolako gauza jakin-garriak edestu edo kontatu dizki-gun "ZERUKO ARGIA"-ren irakurlientzatz:

—Noiztik eta nola sortu zitzaizun bertso-zaletasuna, Aita Zabala?

—Aspalditik. Bañan barren-go grina'k no'la sortzen diran esaten, ezta inola ere gauza erreza. Bertsolariak naiz erabiltzen dituzte beren bertso-paperetan "barrenak agintzen dit" ta ola-moduko esae-rak. Neri ere barrenak agindu egin zidan. Ta ortaz gañera, bertsolari-baratza inork ere lantzen etzuala ikusi nuan. Onak ere bultzatu nin-duan. Dana dala, lenengo aldiz bertsolariak nun entzun nituan, gogoan det oraindik: Aduana'ko plazan entzun nituan, ni mutil koxkorra nintzala; an izaten bai-giñan udara pasatzen.

—"Auspoa" Liburutegiak irakur-le asko al du?

—Bai ta ez. Euskeraz beti irakurle gutxi izan da. Guk, berriz, orain arte euskal-liburuak izan duten baño irakurle gelago degu. Alde ortatik irakurle asko degula esango nizuke. Bañan, beste alde-tik, berriz, irakurle gutxi. Gutxi, liburutegia lasai ta kezkarik gabe eramateko. Geixego bear genduke.

—"Auspoa" Liburutegiak, lan asko ematen al dizu?

—Bai noski. Auspoa, azterketa-lana da, trabajo de investigación, erderaz. Bañan, argibideak eskura-tzeko, gure artxibo ta liburutegia. Euskal-erri osoa da. Artzazu Auspoa'ren edozein bertsolari-liburu. Begira zazu oarretan zenbat berri-ema'e, zenbat baserri aitatzen dan. Jarri zazu ori kilometrotan. Askotan oñez egin bear diran kilome-trotan, gañera. Bañan oiek, zer-bait ematen diguten atead dira. Ezertxo ere eman ez digutenak, beste ainbeste dira gutxienez. Au ere jarri zazu kilometrotan. Ortik aterako dezu zenbat pauso daukan Auspoa'ren liburu bakoitzak. Pau-soak, bañan ez egon-aldiak. Etxe-ra etorrita, ordu asko pasa bear malta mai-aurrean exerita, la-nean.

—Lan asko noski, Bañan liburu-a aterata gero patxaraz ta pozik gel-dituko zera.

—Pozik bai, bañan patxaraz ez, inola ere. Liburu-a aterata esan dezu. Ba orduan liburu-a sartu egin bear da. Saldu, alegia. Beste'a, gastuak betetzeko lain ateratzen ez badegu, akabo gure liburutegia. Arpidedu-nak segurantz aundia ematen di-gute. Bañan oietatik ez degu bear degun guztia ateratzen. Arpidedu-nak ematen digutenetik bear de-guneraño tarte bat gelditzen da. Ori eskuratzen lana pranko izaten degu. Bi lan, beraz: bata liburu-a ateratzen; bestea sartzen.

—Zer egin bear litzake, ba, bi-garrego lan au erabat kentzeko edo erreztutzeko?

—Arpidedun gelago sortu edo li-buru gelago saldu. Batzuek ez dute gure liburutegia artzen, irakurtzeko astirik ez daukatelako. Olakoai eta euskeraren alde zer-bait emateko prest daudenai, auxe esango nieke: Euskal-errian, baserrietan eta abar, euskaldun jator asko dago gure li-buruak pozik irakurriko lukeanik. Bañan diruz eskax-xamar dabil-tzalako-edo, ez dute berak erosten. Bai ordea pozik irakurri inork emandakoan. Ta berak ez-ezik, au-zokoak ere bai. Erri txiki-tan gure liburuak baserri-baserri ibil-tzen dira. Inork nai balu euske-raren a'de lan egin, or du bide erre-z-eroso bat: bertso-liburuak erosi baserrietan banatzeko.

—Gauza ederra litzake benetan. Olako asko billa dezazula. Ta zer liburu darabilkizu, orain, esku ar-tean?

—Alzo'ko Imaz bertsolariaren li-buru-a. Iya okatu det. Bertsolari au Alzo-azpi'n jalo zan 1811'garren urtean, eta bertan il zan 1893'ga-rren urtean. Bertso asko idatzi zuan. Auspoa'ren lareun orri-alde betetzeko lain.

—Ta gerorako?

—Gerorako, seguru asko, Erren-teria'ko bertsolariaren bertsoak. Da-kizunez, erri ontan bertsolari asko izandu da. Emengoxea zan "Xen-pelar" aundia. Onen eriotzaren eungarren urte-muga, emendik bi urtera izango-da. Euskal-erriak, seguru asko, omenaldi aundi bat egingo dio. Nere omenaldia bera-ren liburu-a ateratzea izango da. Jaunak orain arte bezela laguntzen badit.

—Bertso-liburuak, beraz, danak.

—Bai. Begira, bertso-liburuak presa aundia dute. Oien berri-ema-lea zarrak baidira. Ta oiekiko lana lenbailen egitea obe da. Euskal-erriko aiton-amonen lagun aundia nazu.

—Lengo bertsolariak oraingoak baño obeak al ziran?

—Olako galderarik etzait gus-tatzen. Gauza batzutan bai, beste-tan ez.

—Lengo bertsolari zaarretan zein dira, zure iritxian, onentxuenak?

—Izen asko eman nezaizuke: len aiatu degun Xenpelar, Xenpelar aundia, alegia; Otaño, Txirrita, Fernando Amezketarra, Bilintx, Pello Errota...

—Ta zefiek irabaziko du zure iri-tzian, aurtengo txapelketa?

—Begira, ez det fubolean ere ki-

nielik egiten. Ta bertsolari-txapel-ketarako ere ez det egingo.

—Ondo da. Ta bukatzeko, beste galdeera bat?

—Aurtan ere Auspoa'k argitara-tu bear al du Bertsolari-Txapel-keta?

—Bai, ala degu asmoa. Ta len-baiten argitaratu ere.

—Lan ariña izaten al da?

—Ez. Askotan bertsolariak sila-ba batean edo bitan zer dion, uler-t ueziñik gelditzen gera. Nik le-nengo pasada egiten det. Urrena, joan dan txapelketa beintzat, Juan Mari Lekuona Franzisko Mu-jika ta irurok egin genduan, zen-bait arratsetan goizeko ordubiak arte lan eginda. Ta azkenekoz, be-rriz, bertsolariak norbere bertsoak ikusi zituzten berak kantatu beze-laxe ote zeuden. Ta ori dana al dan azkarren egin bear.

—Bejundaizula, Aita Zabala agurgarria, eta ZORIONAK, Euska-Literatura'ren zabalkunderako egiten ari zeran lan goralgarria-gatik.

ZELETA

ERRENDERI'N MADALEN ETAN LENENGO EUSKAL IPUI TXAPELKETA

Sariketa ontan parte artu nai dutenentzatz:

1) Ipui gaia libre izango da, graindaño argitaratu gabea eta beste ipuien itzulpenik ez da onartuko.

2) Lanak zuzenbide ontara bidali ditezke:

S. D. C. Ereintza
Beko-kalea 12
ERRENDERI (GIPUZKOA)

3) Lanak bidaltzeko epea Garagarrillaren 30'an bukatzen da.

4) Iru kopia bidali bear dituzte. Bi lerro tartean beste bat utziaz izango da. Geienez amar folio eduki dezazkete. Lana lema batez izenpetua izango da. Aparteko sobrea lema ori agirian jarriko da eta barruan idaz-learen izen abizenak bere zuzenbideakin.

5) Sariketa ontarako parritako premioak auek dira:

Lenengoa 6.000'— Pezeta eta plaka.
Bigarrenkoa: 3.000'— Pezeta.
Irugarrenkoa: 1.000'— Pezeta.

6) Epai maikoen erabakia eta sarien banaketa Errenderin Madalen jaietan izango da.

7) Lanak S. D. C. Ereintzaren eskutan geldituko dira, elkarte onen aldizkarian argitaratu ahal izateko.

8) Epai-maia euskaltzaiñak osatuko dute.

9) Epai maikoen irritziz, sariren bat utsean gelditu ditezke bear dan mailako lanik ez bada.

10) Epai-maikoen erabakia aldatu eziñekoa izango da Errenderin Ga-ragarrillaren 1'an.

BERGARA'KO PAZKO JAIETAN. — Emen ikusten degu Ziarsolo'tar Zuriñe, amar urteko neska-tillatxo argia, Elorrio'ko "FUNKOR" ikastetxe'ko ikaslea, "Abeletxe" idazlearen illoba, umeen arteko digu'leiatetan irabazi zuan lenengo saria jasotzen, Luis Laskurain Alkate jaunaren eskuetatik. Zorionak Aitona-illoberri.

Ez Merkenak, Bai Onenak!

Ianari bidez izaten dira ganadu on, indartsuak, Eta nora po jakin bear du baserriar burutsuak, Berebiziko aragi pillak; gadera esne putzuak, Oiek guziak berekin ditu Fanderia'ko penitsuak.

FANDERIA

ERREENTERI

ECHABE

ETXABE' REN

Mueble - Etxea

Fuero'en Enparantza

Urrutizkiñak: 84 10 78
84 11 24

ZARAUTZ

Kontu emen!

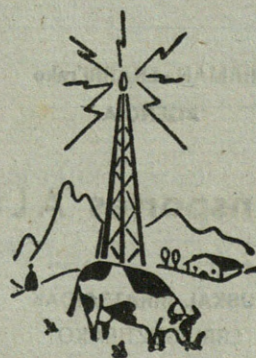
Euki gogoan!

Adiskide ta etxejoaunok!

Zuen emazteentzako esku-erakutsirik onena. Zuen sukalderako apaingarri
Eltze azkarra. Asadora-Freidora RADAR. Erre ta prijitzeko aukerakoa
SUPERCACEROLA A PRESION «RADAR»
Juegos Espátulas y Juego Cubierto «RADAR»
LANTEGIA-INDUSTRIAS RADAR ESKORATZA (Guipúzcoa)

Baserriaren alde

EUSKAL ETA ERDAL

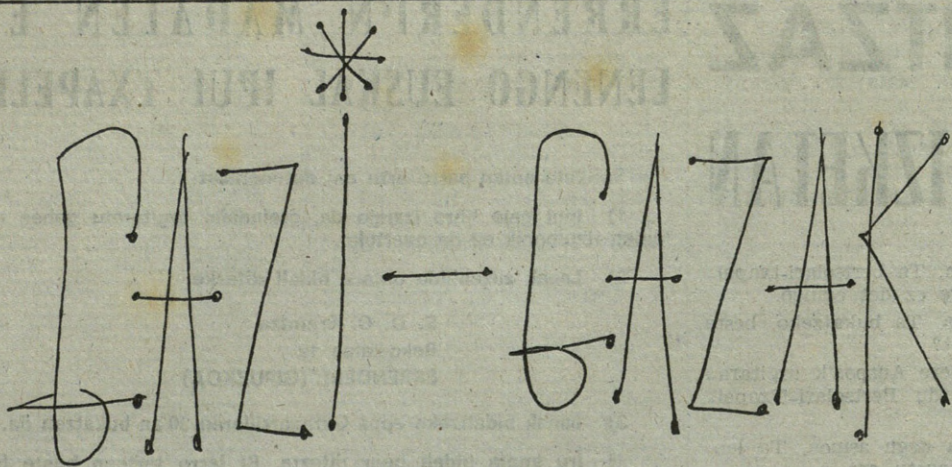
Caja de Ahorros
Municipal de San Sebastián

Banen baneko azlyak
Ongarri ta abonoak
Belar Zuloak

Erosi edo berritzeko diru aurreratzea

Baserri, lur-tresnak ta abar

Torrelavega'ko Perla Joan etorriak.

Ikusiko dozuen lez, bardin-bardin egozan an gauza guztiak.

On Patrisio, Ikastetxe Nau-siko irakasle puntarengoa zan. Bere ikasketak Paris'en eginiko. Lengo illean, bere gaztearoko tokiak eta abar ausartu nairik, an yoan zan Prantziko uri nausi ortara.

Antxiña bizi izan zan kaleazear igarotzean, ostatari egoniko bere gelea ikusteko askuraxoa sortu yakon, ta igon zan bosarren etxotara.

Ikasle gazte batek iriki entson atea, arrera begikoa eginik, eza gutzen eziran arren. Ikasle gazteak eruan eban irakasle zarra, onek bere egarria ase egian.

Gelea biziztatu ebanean esan eban gure gizonak:

—Dan-dana dago bardin emen. Ezertxo be ezta aldatu. Lengo usotoki berbera da gela au. Oe ta aulki berberak. Lengo estufa zar berbera. Lengo txixontzi berbera...

Une onetan, uste bage, armarioko atea iriki zan eta nekati lirafia urten bertatik.

—Neure... neure arreba da —esan eban, erdi totel ikasleak—

—Atxakiak be, bardin-bardina dira —esautson irriparez On Patrisio—

* * *

Emaztea prten zan norabait eta, On Desiderio Garbiondo'k antxe inarduan etxeko garbiket egiten, amantaltxoak silbot ganean ebala.

Azpillak, zarda-kullarak eta edontziak garbitu ondoren, ortoztu zan, eta zepillo zapalaren ganean eskubiko oña yarriaz, asi zan "errenka", gela-nausia dizdiratzen.

Onetan, urrutizkiñak ots-egin eban.

—Nor da?

—Garbiondotarren etxea al da?

—Bai yauna.

—On Desiderio al zara?

—Berbera.

—Orduan... berri pozgarria emon bear dautzut. "ETXE TXU KUNTZA, S.A." deritxoneko nagusia naz; etxe-garbiketak egiteko gaiak saltzen dauzan denda andikoa. Eta etxekandrarik trebienari eskiniita geunkon sariketan, zure emazte agurgarria urten da txapeldun. Lenengo saria irabazi dau. Nai daunean etorri daiteke yasotera.

—"Eskerrekasko".

—Eskerrak zeuri, ta zorion zure emazteari.

* * *

Gaur egunean ugari dabilizan turista orretariko bat bai yolan Lemona'tik-gora, Gazteiz'erako bodean.

Basetxe baten aurretik igarotetan ollo bat zapaldu eban bere belbillakin. Lotu an au, urten an bertatik turistea, ta etxe-aurrean egoan baserritarren-gana zuzendu zan, kaltea ordaindu nairik, inotsola:

—Ikusi dozun lez, olloa garbitu dot eta ordaindu egin nai dautzut. Eutsiz ogei ogerleko, ondo ordaintzen dautzudan uste osoan.

—Bai, bafia... ollarra be ordaindu bear dautzazu —erantzun entson Patxiko'k pekotza baño serioago—

—Ollarra? Ollarrik zapaldu eypadot ba?

—Ez, bafia... gure ollarra oso enamorauta egoan ollo orregaz, ta ezbiar au yakiten daunean

il egingo da gizajoa, biotz-nai-gabez.

Eta turisteak, irriparretxoa eginiaz, berrogei ogerleko yarri cutsozan esku-ganean.

Oneik baserritarrok dakien beste! Latin erakutsi izan baleutse, zer ez ete eban asmauko gure Patxiko'k! Amarrenak eta primisiak kobratzen yarraituko eban, seguru asko, gaur be.

* * *

"Basarri" adiskide: Ederki egin nan, eure Bordatzotik gure On Nemes'eri berea emotean. Pooz'k irakurri naloan! Amal-ka lan egin dik orrek euskal-baratzean, eta egiten dik; eta egingo dik arnasa duan bitartean. Ortarako sortua bai dek.

Bere buruari zar eretxi diola? Ezak antzatz artu LUR BERRI BILLA eritzaion idaztaren atadian diona. Ori, "beti gazte" dek, Adenauer izan zan bezela, ta A-BI'k polito zlon bezela gure astekari ontan.

Doixtar ura, urtetxoren bat gelaio bizi izan balitz, beste berrogei urterako bizitza beraganduta zeukan. Ez al dakik, egun batetik bestera 40 urte bizkarretik kenduko dizkiguzan osakala biribilduta dutela munduko Osa kintzaren ardurea dutenak?

Beraz, laizted 40 urte gutxiago izango dizkiagu, bai Etxaniz agurgarriak, bai ik, bai nik, eta astekari onen idazle ta irakurle guztiak, Euskeldunei eksklusivan emango omen ziotek, entzun detanez, txerketa ori.

Orrez gane, 40 urteok betetzear, "prorroga" eskatzeko eskubidea izango omen diagu.

Poztu ba ene adiskide ta enparauok! Zorion zueri!

ABELETXE

BA OTE DAKIZU...?

- 1.—"Monja Alferez" bezela ezagun danaren izena?
- 2.—Esatera auek osatu:
 - A) Gogoko tokian...
 - B) Eguzkia nora...
 - C) Egin zak on...
- 3.—Solingen izena, zergatik da ezagun?
- 4.—Ludiko etxe goitiena zein da ta nun?

ONEZ ONEAN

Ludi zear gertatzen diran zitalkeri ta gaiztakerien berri egunero entzuten oitu geranontzat noizpein bederik onginal azterrenen bat somatu al izatea arrigarri bezin pozkarri da. Orregatik craintsu Venezuela'ko lurraldean ezagutu dan gertari batek lerro auk idaztera jarri nau.

Venezuela'ko beste zenbait lurraldeetan bezela Carora inguruan ere suge asko omena da ta askenaldi ontan bertako bizilagunak taldeka eratu dira pizti gaizto oien aurka. Joandaneke batean Burere baserriko El Chorro'n jolasean zebillela Francisco José González mutikoari "coral" salteko suge edentsu batek kosk egin zion; eta, jakina, larrialdi artan amatxogana joan zan olura: —"¡Mará, me picó una coral...!" (Ama, coral batek kosk egin dit).

Gabeko zazpiak ziran eta gurasoak nora jo ta zer egin etzekiten bi-tartean mutikoaren egoera gero ta larriago zan; Carora'ko sendagilleak ziotenez ezin zitekean ezer egin pozoiaren aurkako sendagallua arkitzen ezipazan. Sendiko ta adiskideen estualdi artan Barquisimetro'ra laguntz eske joatia bururatu zitzaion bati. Eta ain zuzen ere an-emen bere atsekabea adierazten zebillela, orra José María Lugo jauna, YV-3-BD'ren irrati-zale jabea. Onek bereala Brazil eta U.S.A.'ko beste lagun batzuekin itz eginiaz guzien arteko ekite txalogarri orrek bere sari ederra lortu zuen William E. Haast osagillea arkitu zutenean.

Sugeen ozkadaz jatorriz azke dan Haast osagille orren odolak beste edozein sendatu ezezik gerorako ere azke uzten du ta orretzaz gañera bere odola sendagallu bihurtzen da.

Haast osagilleak irrati bidez jasotako dei larria entzun eta onartu ezezik egazkari lagun bat ere bereganatu ondoren Carora'ra eldu zan; garaiz eldu ere ta astirik galdu gabe Francisco José mutikoari bere odol gazura ziztatu. Inguruan zebilkion eriot-arriskua uxatu zanean mutikoaren begiak bixitu ta arpegia alaitu zitzaion, Francisco José González Piña berrito piztu zala esan zitekean.

Gertari onen ederra benetan eder, aundi, orakarri ta itzez ezin adierazi oietakoa dalarik irakurle bakoitzak ausartu beza bere baitan ondoen derizkion azterketa. Nere aldetik, itz bi: sifisten det. Gizon eta emakumeen goimaitasunean sifisten det. Gizadiaren onbera dirdaletan sifisten det. Lurbira osoko grifa gaizto ta biurrien gañetik noizpein bederik an-emen ontasunak azaltzen dizkigun txinparta bizi oietan sifisten det.

Sifisten det..., bai ederra!!

JAUIA

Neke gutxiagor bizitz ohea; lurbira osoan zabaldu ta onartu dan "slogan" bat dirudi. Alabafia, guzia erreztu nai orrek gero ta lanpetuago ta arduratuago ote gauzkan bildu bear.

Nolanai ere, gaur eguneko jo-muga ortan josia dagolarik, bere arira jarri beste biderik ez degu; eta onatx berri on bat:

Egaztiak ere "slogan" dalako ori oniritzi dute nunbait eta England'en ollo mota berezi bat sortu da: txikia bafia oso errulea, au da, arraultz asko jartzen dituen; batez beste 260 urtebetean, arraultz pilla aundia da!

Txikia dan aldetik, jakina, beretzat ezer gutxi bear du ta jaten duntetik geiena arraultzetan bihurtzen du; orretzaz gañera besteak baño lenago asten dira jartzen eta askoz gelaio irau.

Orra ba, olloak ere aurrerapen gurdian sartu zaizkigu; Juaja'rantz goazi!!

ERANTZUNAK

- 1.—Catalina Erauso, donostiarra.
- 2.—A) ... Aldapik ez.
- B) ... zapiak ara.
- C) ... jakin gabe non.
- 3.—Alemani'ko Renania barrutian 150.000 biztanle ditun Solingen erri ortan egiten dira aizto ta bizar-labana onenetakoak.
- 4.—Empire State, New York'en; 102 etxe-bizitz; 381 metro gora, 1931' garren urtean amaitu zan.

A - BI

AGERPENAK

LAI, GAI, MAI, BAI, KAI, SAI, TAI, ZAI

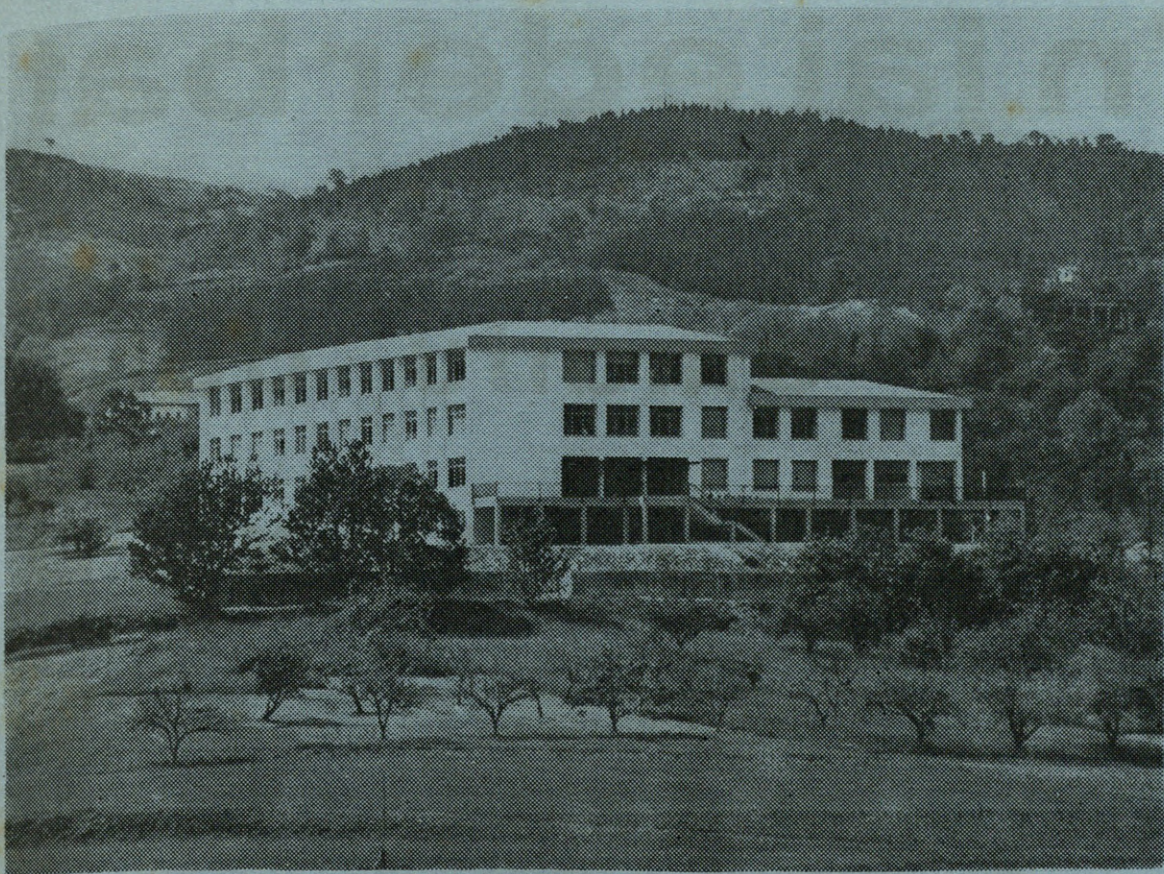
ANTZEKOAREN:

(6) Aiz.—(7) E. GOTTIK BERA: (1) I.—(2) Uta.—(3) Edart.—(4) Arakatu.—(5) Aritz.—(6) Itz.—(7) U.

ZEARRITARA: (1) A.—(2) Era.—(3) Udata.—(4) Irakite.—(5) Aritz.—(6) Itz.—(7) U.

LAUKOKERENA:

Irents.—(1) A.—(2) E.—(3) E.—(4) E.—(5) E.—(6) E.—(7) E.—(8) E.—(9) E.—(10) E.—(11) E.—(12) E.—(13) E.—(14) E.—(15) E.—(16) E.—(17) E.—(18) E.—(19) E.—(20) E.—(21) E.—(22) E.—(23) E.—(24) E.—(25) E.—(26) E.—(27) E.—(28) E.—(29) E.—(30) E.—(31) E.—(32) E.—(33) E.—(34) E.—(35) E.—(36) E.—(37) E.—(38) E.—(39) E.—(40) E.—(41) E.—(42) E.—(43) E.—(44) E.—(45) E.—(46) E.—(47) E.—(48) E.—(49) E.—(50) E.—(51) E.—(52) E.—(53) E.—(54) E.—(55) E.—(56) E.—(57) E.—(58) E.—(59) E.—(60) E.—(61) E.—(62) E.—(63) E.—(64) E.—(65) E.—(66) E.—(67) E.—(68) E.—(69) E.—(70) E.—(71) E.—(72) E.—(73) E.—(74) E.—(75) E.—(76) E.—(77) E.—(78) E.—(79) E.—(80) E.—(81) E.—(82) E.—(83) E.—(84) E.—(85) E.—(86) E.—(87) E.—(88) E.—(89) E.—(90) E.—(91) E.—(92) E.—(93) E.—(94) E.—(95) E.—(96) E.—(97) E.—(98) E.—(99) E.—(100) E.—(101) E.—(102) E.—(103) E.—(104) E.—(105) E.—(106) E.—(107) E.—(108) E.—(109) E.—(110) E.—(111) E.—(112) E.—(113) E.—(114) E.—(115) E.—(116) E.—(117) E.—(118) E.—(119) E.—(120) E.—(121) E.—(122) E.—(123) E.—(124) E.—(125) E.—(126) E.—(127) E.—(128) E.—(129) E.—(130) E.—(131) E.—(132) E.—(133) E.—(134) E.—(135) E.—(136) E.—(137) E.—(138) E.—(139) E.—(140) E.—(141) E.—(142) E.—(143) E.—(144) E.—(145) E.—(146) E.—(147) E.—(148) E.—(149) E.—(150) E.—(151) E.—(152) E.—(153) E.—(154) E.—(155) E.—(156) E.—(157) E.—(158) E.—(159) E.—(160) E.—(161) E.—(162) E.—(163) E.—(164) E.—(165) E.—(166) E.—(167) E.—(168) E.—(169) E.—(170) E.—(171) E.—(172) E.—(173) E.—(174) E.—(175) E.—(176) E.—(177) E.—(178) E.—(179) E.—(180) E.—(181) E.—(182) E.—(183) E.—(184) E.—(185) E.—(186) E.—(187) E.—(188) E.—(189) E.—(190) E.—(191) E.—(192) E.—(193) E.—(194) E.—(195) E.—(196) E.—(197) E.—(198) E.—(199) E.—(200) E.—(201) E.—(202) E.—(203) E.—(204) E.—(205) E.—(206) E.—(207) E.—(208) E.—(209) E.—(210) E.—(211) E.—(212) E.—(213) E.—(214) E.—(215) E.—(216) E.—(217) E.—(218) E.—(219) E.—(220) E.—(221) E.—(222) E.—(223) E.—(224) E.—(225) E.—(226) E.—(227) E.—(228) E.—(229) E.—(230) E.—(231) E.—(232) E.—(233) E.—(234) E.—(235) E.—(236) E.—(237) E.—(238) E.—(239) E.—(240) E.—(241) E.—(242) E.—(243) E.—(244) E.—(245) E.—(246) E.—(247) E.—(248) E.—(249) E.—(250) E.—(251) E.—(252) E.—(253) E.—(254) E.—(255) E.—(256) E.—(257) E.—(258) E.—(259) E.—(260) E.—(261) E.—(262) E.—(263) E.—(264) E.—(265) E.—(266) E.—(267) E.—(268) E.—(269) E.—(270) E.—(271) E.—(272) E.—(273) E.—(274) E.—(275) E.—(276) E.—(277) E.—(278) E.—(279) E.—(280) E.—(281) E.—(282) E.—(283) E.—(284) E.—(285) E.—(286) E.—(287) E.—(288) E.—(289) E.—(290) E.—(291) E.—(292) E.—(293) E.—(294) E.—(295) E.—(296) E.—(297) E.—(298) E.—(299) E.—(300) E.—(301) E.—(302) E.—(303) E.—(304) E.—(305) E.—(306) E.—(307) E.—(308) E.—(309) E.—(310) E.—(311) E.—(312) E.—(313) E.—(314) E.—(315) E.—(316) E.—(317) E.—(318) E.—(319) E.—(320) E.—(321) E.—(322) E.—(323) E.—(324) E.—(325) E.—(326) E.—(327) E.—(328) E.—(329) E.—(330) E.—(331) E.—(332) E.—(333) E.—(334) E.—(335) E.—(336) E.—(337) E.—(338) E.—(339) E.—(340) E.—(341) E.—(342) E.—(343) E.—(344) E.—(345) E.—(346) E.—(347) E.—(348) E.—(349) E.—(350) E.—(351) E.—(352) E.—(353) E.—(354) E.—(355) E.—(356) E.—(357) E.—(358) E.—(359) E.—(360) E.—(361) E.—(362) E.—(363) E.—(364) E.—(365) E.—(366) E.—(367) E.—(368) E.—(369) E.—(370) E.—(371) E.—(372) E.—(373) E.—(374) E.—(375) E.—(376) E.—(377) E.—(378) E.—(379) E.—(380) E.—(381) E.—(382) E.—(383) E.—(384) E.—(385) E.—(386) E.—(387) E.—(388) E.—(389) E.—(390) E.—(391) E.—(392) E.—(393) E.—(394) E.—(395) E.—(396) E.—(397) E.—(398) E.—(399) E.—(400) E.—(401) E.—(402) E.—(403) E.—(404) E.—(405) E.—(406) E.—(407) E.—(408) E.—(409) E.—(410) E.—(411) E.—(412) E.—(413) E.—(414) E.—(415) E.—(416) E.—(417) E.—(418) E.—(419) E.—(420) E.—(421) E.—(422) E.—(423) E.—(424) E.—(425) E.—(426) E.—(427) E.—(428) E.—(429) E.—(430) E.—(431) E.—(432) E.—(433) E.—(434) E.—(435) E.—(436) E.—(437) E.—(438) E.—(439) E.—(440) E.—(441) E.—(442) E.—(443) E.—(444) E.—(445) E.—(446) E.—(447) E.—(448) E.—(449) E.—(450) E.—(451) E.—(452) E.—(453) E.—(454) E.—(455) E.—(456) E.—(457) E.—(458) E.—(459) E.—(460) E.—(461) E.—(462) E.—(463) E.—(464) E.—(465) E.—(466) E.—(467) E.—(468) E.—(469) E.—(470) E.—(471) E.—(472) E.—(473) E.—(474) E.—(475) E.—(476) E.—(477) E.—(478) E.—(479) E.—(480) E.—(481) E.—(482) E.—(483) E.—(484) E.—(485) E.—(486) E.—(487) E.—(488) E.—(489) E.—(490) E.—(491) E.—(492) E.—(493) E.—(494) E.—(495) E.—(496) E.—(497) E.—(498) E.—(499) E.—(500) E.—(501) E.—(502) E.—(503) E.—(504) E.—(505) E.—(506) E.—(507) E.—(508) E.—(509) E.—(510) E.—(511) E.—(512) E.—(513) E.—(514) E.—(515) E.—(516) E.—(517) E.—(518) E.—(519) E.—(520) E.—(521) E.—(522) E.—(523) E.—(524) E.—(525) E.—(526) E.—(527) E.—(528) E.—(529) E.—(530) E.—(531) E.—(532) E.—(533) E.—(534) E.—(535) E.—(536) E.—(537) E.—(538) E.—(539) E.—(540) E.—(541) E.—(542) E.—(543) E.—(544) E.—(545) E.—(546) E.—(547) E.—(548) E.—(549) E.—(550) E.—(551) E.—(552) E.—(553) E.—(554) E.—(555) E.—(556) E.—(557) E.—(558) E.—(559) E.—(560) E.—(561) E.—(562) E.—(563) E.—(564) E.—(565) E.—(566) E.—(567) E.—(568) E.—(569) E.—(570) E.—(571) E.—(572) E.—(573) E.—(574) E.—(575) E.—(576) E.—(577) E.—(578) E.—(579) E.—(580) E.—(581) E.—(582) E.—(583) E.—(584) E.—(585) E.—(586) E.—(587) E.—(588) E.—(589) E.—(590) E.—(591) E.—(592) E.—(593) E.—(594) E.—(595) E.—(596) E.—(597) E.—(598) E.—(599) E.—(600) E.—(601) E.—(602) E.—(603) E.—(604) E.—(605) E.—(606) E.—(607) E.—(608) E.—(609) E.—(610) E.—(611) E.—(612) E.—(613) E.—(614) E.—(615) E.—(616) E.—(617) E.—(618) E.—(619) E.—(620) E.—(621) E.—(622) E.—(623) E.—(624) E.—(625) E.—(626) E.—(627) E.—(628) E.—(629) E.—(630) E.—(631) E.—(632) E.—(633) E.—(634) E.—(635) E.—(636) E.—(637) E.—(638) E.—(639) E.—(640) E.—(641) E.—(642) E.—(643) E.—(644) E.—(645) E.—(646) E.—(647) E.—(648) E.—(649) E.—(650) E.—(651) E.—(652) E.—(653) E.—(654) E.—(655) E.—(656) E.—(657) E.—(658) E.—(659) E.—(660) E.—(661) E.—(662) E.—(663) E.—(664) E.—(665) E.—(666) E.—(667) E.—(668) E.—(669) E.—(670) E.—(671) E.—(672) E.—(673) E.—(674) E.—(675) E.—(676) E.—(677) E.—(678) E.—(679) E.—(680) E.—(681) E.—(682) E.—(683) E.—(684) E.—(685) E.—(686) E.—(687) E.—(688) E.—(689) E.—(690) E.—(691) E.—(692) E.—(693) E.—(694) E.—(695) E.—(696) E.—(697) E.—(698) E.—(699) E.—(700) E.—(701) E.—(702) E.—(703) E.—(704) E.—(705) E.—(706) E.—(707) E.—(708) E.—(709) E.—(710) E.—(711) E.—(712) E.—(713) E.—(714) E.—(715) E.—(716) E.—(717) E.—(718) E.—(719) E.—(720) E.—(721) E.—(722) E.—(723) E.—(724) E.—(725) E.—(726) E.—(727) E.—(728) E.—(729) E.—(730) E.—(731) E.—(732) E.—(733) E.—(734) E.—(735) E.—(736) E.—(737) E.—(738) E.—(739) E.—(740) E.—(741) E.—(742) E.—(743) E.—(744) E.—(745) E.—(746) E.—(747) E.—(748) E.—(749) E.—(750) E.—(751) E.—(752) E.—(753) E.—(754) E.—(755) E.—(756) E.—(757) E.—(758) E.—(759) E.—(760) E.—(761) E.—(762) E.—(763) E.—(764) E.—(765) E.—(766) E.—(767) E.—(768) E.—(769) E.—(770) E.—(771) E.—(772) E.—(773) E.—(774) E.—(775) E.—(776) E.—(777) E.—(778) E.—(779) E.—(780) E.—(781) E.—(782) E.—(783) E.—(784) E.—(785) E.—(786) E.—(787) E.—(788) E.—(789) E.—(790) E.—(791) E.—(792) E.—(793) E.—(794) E.—(795) E.—(796) E.—(797) E.—(798) E.—(799) E.—(800) E.—(801) E.—(802) E.—(803) E.—(804) E.—(805) E.—(806) E.—(807) E.—(808) E.—(809) E.—(810) E.—(811) E.—(812) E.—(813) E.—(814) E.—(815) E.—(816) E.—(817) E.—(818) E.—(819) E.—(820) E.—(821) E.—(822) E.—(823) E.—(824) E.—(825) E.—(826) E.—(827) E.—(828) E.—(829) E.—(830) E.—(831) E.—(832) E.—(833) E.—(834) E.—(835) E.—(836) E.—(837) E.—(838) E.—(839) E.—(840) E.—(841) E.—(842) E.—(843) E.—(844) E.—(845) E.—(846) E.—(847) E.—(848) E.—(849) E.—(850) E.—(851) E.—(852) E.—(853) E.—(854) E.—(855) E.—(856) E.—(857) E.—(858) E.—(859) E.—(860) E.—(861) E.—(862) E.—(863) E.—(864) E.—(865) E.—(866) E.—(867) E.—(868) E.—(869) E.—(870) E.—(871) E.—(872) E.—(873) E.—(874) E.—(875) E.—(876) E.—(877) E.—(878) E.—(879) E.—(880) E.—(881) E.—(882) E.—(883) E.—(884) E.—(885) E.—(886) E.—(887) E.—(888) E.—(889) E.—(890) E.—(891) E.—(892) E.—(893) E.—(894) E.—(895) E.—(896) E.—(897) E.—(898) E.—(899) E.—(900) E.—(901) E.—(902) E.—(903) E.—(904) E.—(905) E.—(906) E.—(907) E.—(908) E.—(909) E.—(910) E.—(911) E.—(912) E.—(913) E.—(914) E.—(915) E.—(916) E.—(917) E.—(918) E.—(919) E.—(920) E.—(921) E.—(922) E.—(923) E.—(924) E.—(925) E.—(926) E.—(927) E.—(928) E.—(929) E.—(930) E.—(931) E.—(932) E.—(933) E.—(934) E.—(935) E.—(936) E.—(937) E.—(938) E.—(939) E.—(940) E.—(941) E.—(942) E.—(943) E.—(944) E.—(945) E.—(946) E.—(947) E.—(948) E.—(949) E.—(950) E.—(951) E.—(952) E.—(953) E.—(954) E.—(955) E.—(956) E.—(957) E.—(958) E.—(959) E.—(960) E.—(961) E.—(962) E.—(963) E.—(964) E.—(965) E.—(966) E.—(967) E.—(968) E.—(969) E.—(970) E.—(971) E.—(972) E.—(973) E.—(974) E.—(975) E.—(976) E.—(977) E.—(978) E.—(979) E.—(980) E.—(981) E.—(982

Zarautz'ko San Jose La Salle ikastola

Erriaren ametsa zan
Erriaren izerdiakin osatua da
Erriaren etorkizun oñarri
Milla-esker danoril
Zarautz, 1967-V-27.

Nabarri edo marmol turiyeen idatzita dauden itz oyeekin, Zarautz'ko La Salletarren ikastolari buruz, dana esana dago.

ERRIAREN AMETSA ZAN; eta ez oraingoa. Zarautz erriak bere guzizkoak ditu La Salle'tar anayak eta oyek maite gaituztela ederki asko erakutsi digute berrogei urte aurretan.

Baña alkar maite izatea ez da naikoa; iya erorian zegoen lengo ikastola zarrean egotea ere, arrixku galanta zan irakasle-ikasleentzat.

La Salle'tarren buruzagiek aspaldi esan zuten ala jarraitzerik etzegola eta ezer egiten etzala ikusirik, ikastola iteko erabakia bein baño geyagotan artu zuten, baño ain kutuna duten Zarautz erria umezurtz nola utzi?

Ez da-ba arritzekoa, erriko mutil eta La Salle'tar anayeri zegokion ikastola egoki bat egiteko ametsa izatea.

Baña amets ori egi nola biurtu?

Zarautz'ko erriak ikastola berri au jasotzeko egin duana, edozein errientzat eredu ta ixpillu ederra da.

Lendabizi, Erriko-etxea aitatu bear, esker oneko agertu nai ba-degu beintzat Bertako agintari ta buruzagiek ongi asko zekiten Lasalletar anayen lanaren berri eta goi-aldeko eragozpenak baztertu ondoren, 550.000 pezeta eman zuten batera eta gero beste milloi erdi bat. Ez da txantxa! Bejondaziutela!

Eta zer esan lantegi nagusi ta erri osoaren esku-zabaltusanataz? ogeita amar milla duro, ogei milla duro emandako nagusiak ba'dira.

Ezin aztuko degu Donosti'ko Aurrezki Kutxa Muni- zipala; urtero jakintza gayetako ematen duan sariaz gain, beste ogei milla duro eman ditu ikastola ontarako.

Erritar danak, al duanak al duan eran, gogotsu, pozik eman dute; Errikoetxeokoz gain danera, milloi terdi pezeta osatu dira.

Orain arte esandakoa asko ba-da ere, amar milloi pezeta bitarte, tarte aundia gelditzen. Nun arkitu?

Ikastola berria egiteko gizon sail berezi ta bikaña aukeratua zegoen eta Estaduak eta Diputazioak bi milloi l'erdiko laguntza emango duten itxaropena edukiarren, oraindik ezer eman gabe egon eta diru oyek osatzeko zenbat buruauste ta katramill zuzendu bear izan eta izango dute, ez da esatekoa.

Esku-zabaltasun eta sayatze oyek danak ederki asko

agertuak daude, nabarri edo marmol txurian itsatsitako lerro ontan: **ERRIAREN IMERDIAKIN OSATUA DA.**

Gaur-egun, iya bosteun mutil gaztek zurruputzen dute Lasalletarren jakinduria. Ortarako amabi ikastoki polit, egoki ta argiak dituzte.

Oraingoz, amar urte arteko mutilentzat lenengo ikasketak eta amalau urte artekoentzat bikarren malla-koak erakusten dira.

Zarautz aunditzen dijoan bezela joan da, laxter, berealaxe, orain ain ederra ta aundiya dirudin ikastola berriz, txikiegia degu, baño iñoiz aunditu bear ta ere,, gauzak buruz egin dira eta gaurko jokera berean beste ainbestentzat egin ditek.

Jolaserako leku politak egin dira, baño oraindik pillota-lekua egin bear; fubolerakoa laster da txukunduta; bear ba-da, igarirako lekua ere izango da.

Bide batez elizatxo, antzoki ta kinema dan aretoa oso polita ta ederra dute; Anoeta pillota-lekuko exertoki berdinekoak 350 ba-ditu eta bearebearrean beste 50 jarri eziñik ez. Antzoki onen zabelkunderako asmo auxa dago: Euskal Itzunde'ko antzerlariak, "Ori'ko txoria Ori'n" antzestea eta aurrentzat Kinema sayo bat ematea.

Beraz, **ERRIAREN EORKIZUN OÑARRI** izango zaigu ikastola berri au.

MILLA-ESKER DANORII Zeñek zeñi? Ikastolak erriari. Erriak ikastolari. Eta erri osoak erri osoari.

ZARAUTZ, 1967-V-27. Ikastola bedeinkatu zan egun gogoangarria auxa. Agintariak aurrean zirala, Gotzai jaunaren izenean, Yarza apaiz agurgarriak egin zuan.

Urrengo eguna, igandea, zoragarriya. Meza ixilla erri osoak esana. Elizatik ikastolara ibillaldia, txistulariak, Ondarrabi ta Sestao'ko dantzariak, Bilbo'ko ronaldalla erri osoak tartean arturik. Danak pozik eta alail

Dantzariak euren yayotasuna erakusten zuten bitartean, Bizkai, Gipuzku ta Zaragoza'tik etorritako La Salle-zaleen batzar nagusia eta gero errikoena. Itzaldiak bikañak eta biotz ikuigarriak benetan.

Bazkari aurretik izan zan ondartzan eta Munoa'n naiko kirol eta jolas.

Eta zer esan bazkariataz? 800 bazkaldar bildu giñan batera. Nun beste ainbeste? "Oleskari" abeslariak txoratu zituzten kanpotik etorritakoak; bertakoak aspalditik txoratuak daude. Bikondoa soñu-jola yayoak agertu zuan, berak irabazitako munduko txapelketa, ondo irabazia zegola.

Benetan jai zoragarria dana!

MIKEL GOROSPE

Eibar - Arrate

AURREN EUSKAL ESAMIÑAK
MIKEL ELORZA, ERNANI-KOA
LENDABIZI. TXIKIETAN BI-
ZENTE IRIBAR, EIBAR-KOA

Urtero bezala, Peli Aldazabal-en testamentua betetzeko eta obetze ko, jai bat egin dute aurten ere Esparrua-koak. Meza, eperrak eta erbiak libre uztea, dantzak eta aurren arteko esamiñak, ondoen euskeraz dakitenai sariak emanik, Begoña Idoyaga-k, maisu Corde-ro-k lagunduta, azkenengo aldiz saritu ziran sei kantzak kantatu zituen. Esamiñetara guztiz 62 aurjoan ziran aundi eta txiki. Nagusietan Mikel Elorza Ernani-koak artu zuen txapela, kopa eta iru milla pezeta. Bigarren, Ramon Agirre Donostia-koa, milla pezeta

eta kopa. Zazpi urtetik berakoetan txapel-dun Bizente Iribar, Eibar-koa, Txapel oso txiki bat izan zan artu zuena eta gainera bi milla pezeta. Gainetako guztiak ere sariak jaso zituzten. Maikoak Alfonso Irigoyen, Julene Azpeitia eta Ugarteburu izan ziran. Julene Azpeitia-k sarietarako diru laguntza ederra eramane zuen. Eibar-ko Ayuntamentuaren ordezkariak ere bertan izan ziran. Zorionak eman behar zaizkie Esparrua-koai ain gogoz urtero segida ematen diotelako Peli Aldazabal-en azkenengo borondetari.

Esamiñan aurrak karta bat bialdu bear zioten ditari Arrate-tik, zeuden tokitik. Ara emen sarituta-ko lendabiziko biak:

Lenengo saria

Alta maitea:

Ba-dakizu gaur Arraten gerala, baño or gongo zera zere buruari zer modu gabiltzan galdetuaz. Ori azaldu naiean eraltzen dizut idatzitxo au.

Bidean ondo ibilli gera, Eibarren gelditu, bere enparantz eta kale nagusienak ikusiaz eta beste gabe Arratera igo gera. Bai toki ederra. Irixterakoan eguzki beroz argitua zegoen. Pago zaarren artean ba-zebiltzen txorien batzuk. Aurreago soro zabal batean mutil ta aur zar ta gazte, danak nastuta, jolasean edo izketan. Soro onen ertzean gelditu gera autobusetik jesterakoan. Gure pozezko ujuak aizea ebaki dute.

Pixka batean jolasten ibili ondoren (lapur ta ertzainetara) bazkaltzera joan gera Yon Felix eta biok. Piñutartean toki eder bat aurkituta ara joan gera bazkaltzera. Txingurriak at ez da gure bazkariaren txatzalerik izan.

Urrena gereizpean etzan eta bapo gelditu geranean pelotara jolasten ibilli gera orain deitu gaituen arte.

Denborak pixkat txartu dula eta jende asko dagola, besterik ezer esan bear gabe agur zure seme.

MIKEL ELORZA URBINA

Ernani-koa, 12 urt.

FUNCOR, S.C.I.

Benetako baserritarrak bear ditutzen MAKINAK:

BIRRIINTZALLE - ERROTA - NAASTALE
ZERRA - URAGA - URASKA

Europa'ko aurrerakisuni'k onenak, amengo
nekasarientzat

ADI TA ORO! EZAZU

FUNCOR

AZKAR BEZIN ONDO

ELORRIO

Vizcaya 114

Zabalegi'n jai eder bat

Baserri ikastaroa amaitu dute:

28 mutil eta 27 nexka

Egun zoragarria, joan zan Loreilla'ko 21 garrena, Zabalegi'ko Ikastolantzat, 1966-1967'ko ikastaroan bukaera ospatu bai zan atsegintasunez inguruturik.

Gai onek, ba luke zer esana, luze ta zabal betetzeko ingi pilla bat, baño ez gera luzatuko gelegi, ba ex dakigu zen bat toki izan genezaken, esan leiken guztia argitaratzeko, eta beste aldetik ez degu inor aspertu nai. Emen gertatu zana, bere ezaugarrienetan agertzen da, begiko argazkietan ta berak izan ditzeten lekuko ziñezkoe-nak.

egun onen zai egon zala eguzkia, bere argitatu guztia agertzeko, aize goxoa lagun zula, ta Zabalegi'ko etxe ta lur taldeak, diran bezin ederrak dirdiratzeten zituala, or-txe goizeko 10'ak aldean, bildu ziran ikasleak, beren gurasoekin geienak, Iritxi ziran ere bere ala Donosti'ko Aurrezki Kutxa'ren Zuzendari, Lasarte jauna, beste lau edo bost jaun batzarkidekin; Zabalegi'ko Zaindaritza'ko zein bait jaun; Irakasle geienak beren zuzendari Zubia jaunakin. Ez ditugu izendatzen banaka-banaka, esan degun bezala ez luzatzea gatik.

Egualdi ezin obekin, ba zidurin

11'tan Meza ederra Euskeraz, Za-

Argazki ontan Zabalegi'n ikasi duten bi neska, sukaldari erakuslearekin batean.

Zabalegi'n 1966-67'an ikasi duten neskak.

balegi'ko Irakasle ta onulari dan Lekuona'tar andoni Apaiz jaunak otoiztua, erriakin bat eginik, aldizka abestuaz erriak oitura dan donuan. Gure Jauna artzea urbildu ziran sailka zar da gazte. Ez degu ixildu nai, Apaiz jaunak egin dako itzaldia Irutasun Doneaz adierazten zigula aal ditekenez neurrian gizonaren aldetik. Esan zun ere Zabalegi'ko biltzar onek bazeukela nola baiteko antza, Irutasun Deuren elkartasun orrekin.

Meza ondoren, danak bildurik berriro, Ikastola'ko zuzendari jaunak jakinezari zun, nola izan zan

amaitu dan ikastaroa: 28 mutil eta 27 nexkak egin zituela beren ikasketak, esan zunez, Irakaslen iritzian ongi. Beste zein bait gora-bera Ikastola'r: dagozkionak agertu zitun ere argi ta garbi.

Bere ala, Donosti'ko Aurrezki Kutxa'ren zuzendari Lasarte jaunak itz egin zun esanaz, zein poxik arkitzen zan, Zabalegi aurre-ra zielakoz, urtetik urtera bai beren lurren erabiltzean bai ikasleak geituz, eta onek esan nai zula, gure baso-etxetarrak jarri zuela beren ustekundea Zabalegi'n, ikusi zutelako beste nekazari etxe bat geiago zala Zabalegi, bere gora-bera guztiakin, eta ez amets bak geiago ainbesten tartean. Aurrezki Kutxa gertu edo prest zegoala beti, aal zan guztia egitego basoetxearen alde Zabalegi'n bitartez. Goraizta ziñezko bat egin zun, Zabalegi auzortzeko lenbizi, ta gero gaur daukan bidean jartzeko indarkak egin dituen gizonantzat, era berexian izendatzen zula, lenbiziko zuzendari izan zan Egiraun jauna (goian bego). Oroipen onek, jaun agurgarri ura ezautu zuen biotzak bete-bete zitun.

Ez degu uste lerro otara ekartzea, gelegi izango dala ere, Lasarte jaunaren aurretik, Aurrezki Kutxa'ren Zuzendari izan zan aren izena, Lamsfustar Karlos Miren jauna, zein zor zalon ainbeste, asierako garain atantxe izandu zun trebetasun ta ausardia gatik, Zabalegi'z jabetzeko, Txalo garria iduri zaigu bere erabakia ta alaxe opa diogu.

Ezin utziko degu aipatu gabe, ikusi gendun antzerkitxo Zabalegi'ko ikasleen artean. "Petrillo" aurkeztu zuen, ta nolako ausardia-kin, beren bizi guztian ortantxe arituak izan balira bezala. Nor bait egin zun lana, beren trebetasunaren landara. Bai, Arregi'tar Pakita degu, Irakasle iaioa, Zorionak andereño. Danak txalotuak izan ziran bero-bero.

Orain bai datorrela ziñezko alaitasuna, egiazko elkartasuna, janalkiaren inguruan. Zer indar ote du, sabel beteze onek, jaunak!

Zar ta gazte, gizon eta emakume, exeri ziran bazkaltzeko. Ez dago esan bearrik, janari bikañari, Zabalegi'ko ikasleak, Flora, sukaldari jatorraren menpean sukaldua, gose-belarrak ekin ziola txantxe gabe. 140 bildu ziran, danak odtz onekoak. Atsegiña ematen zun gizaki ta emakumezkoan aurpegiari begiratzek. Lore-lore, asmatzen atzuela, zer ote zan obena ortakoa, bazkari alkian jakina, ardo gorria, uroloa, ollo eltzaritua, bazkalondokoa edo Zabalegi'ko uda. Garrantzekoan tartean bazkaria noski.

Amaitzeko esango degu, gure txistu zarrak, dantzaazi zitula nexka-mutillak, baita alaitu ere gai batetik bestera bitarteak. Egun zoragarria diogu berri, Jaungoikoari esker, aztuko ez dana Zabalegi'n izan ziranen artean denbora luzean. Ala izan bedi Zabalegi'n onerako eta berak egin nai dun lan eder ori sendotzeko.

Aurtengo ikastaroari bukaera eman dioten mutillak.